

Regeringens skrivelse

2004/05:125

Redovisning av fördelning av medel från Allmänna
arvsfonden under budgetåret 2004

Skr.
2004/05:125

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 19 maj 2005

Göran Persson

Berit Andnor
(Socialdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I denna skrivelse lämnas en redogörelse för förvaltningen av Allmänna arvsfonden och en redovisning av hur regeringen fördelat medel ur fonden fram till och med första halvåret samt hur Arvsfondsdelegationen fördelat medel under hela år 2004. Vidare redogör regeringen för sin bedömning av Arvsfondsdelegationens utveckling och verksamhet samt analyserar fördelningen av stöd inom de olika verksamhetsområdena. Slutligen anges några områden som enligt regeringens mening bör uppmärksammas vid kommande fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.

1.	Allmänna arvsfonden.....	4
1.1	Ny organisation för fördelning av stöd	4
2.	Allmänna arvsfondens förvaltning m.m.	5
2.1	När arvsfonden får egendom.....	6
2.2	När arvsfonden avstår från egendom	7
2.3	Kostnader för förvaltning och administration.....	8
3	Beslut om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.....	8
3.1	Nyskapande och utvecklande verksamhet	8
3.2	Redovisning och utvärdering av beviljat stöd.....	9
3.3	Översiktlig beskrivning av hur medlen ur Allmänna arvsfonden har disponerats under år 2004	9
3.4	Registrering och handläggning av ärenden.....	10
3.5	Antalet beslut tagna av Arvsfondsdelegationen och regeringen	11
3.6	Fördelning av antalet bifall och avslag	11
3.7	Övriga ärenden och redovisningar	12
4	Fördelning av stöd år 2004	13
4.1	Verksamhet till förmån för barn under 12 år	13
4.1.1	Exempel på projekt som startats under år 2004	13
4.1.2	Övriga pågående projekt.....	15
4.1.3	Avslutade projekt.....	15
4.1.4	Barn- och ungdomsprojekt inspirerade av FLICKA	16
4.2	Verksamhet till förmån för ungdomar 12–25 år	17
4.2.1	Exempel på projekt som startats under år 2004	17
4.2.2	Övriga pågående projekt.....	19
4.2.3	Avslutade projekt.....	20
4.3	Verksamhet till förmån för personer med funktionshinder	21
4.3.1	Exempel på projekt som startats under år 2004	22
4.3.2	Övriga pågående projekt.....	23
4.3.3	Avslutade projekt.....	23
5	Särskilda satsningar för de olika målgrupperna	24
5.1	Arvsfondsdelegationens fördelning av stöd genom särskilda satsningar	24
5.2	Ungdomsstyrelsens fördelning av stöd genom särskilda satsningar	25
6	Information, uppföljning, utvärdering och erfarenhetsspridning	26
6.1	Information	26
6.2	Utvärdering och uppföljning.....	27
6.3	Erfarenhetsspridning	30
7	Regeringens bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling	31

7.1	Analys av fördelning av stöd år 2004 avseende verksamhet till förmån för barn under 12 år	32
7.2	Analys av fördelning av stöd år 2004 avseende verksamhet till förmån för ungdomar 12–25 år	33
7.3	Analys av fördelning av stöd år 2004 avseende verksamhet till förmån för personer med funktionshinder	34
8	Inriktning och prioriterade områden för stöd ur Allmänna arvsfonden för den kommande treårsperioden	35
8.1	Gemensamma prioriteringar (barn, ungdomar och personer med funktionshinder)	37
8.2	Verksamhet till förmån för barn under 12 år	38
8.3	Verksamhet till förmån för ungdomar 12–25 år	39
8.4	Verksamhet till förmån för personer med funktionshinder	41
	Bilaga 1 Kammarkollegiets bokslut	43
	Bilaga 2 Projektkatalog.....	49
	Bilaga 3 Tilldelade medel per organisation.....	189
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 maj 2005	195

Allmänna arvsfonden kom till genom ett beslut av 1928 års riksdag i samband med att arvsrätten begränsades. Kusiner och avlägsnare släktingar uteslöts från arvsrätt vilket ledde till att det allmännas arvsrätt utökades väsentligt. Skälet till begränsningen var en förändrad syn på arvsrätt. Kvarlåtenskap som inte övergick till en arvsberättigad släkting, skulle i stället tillfalla en särskild fond, Allmänna arvsfonden. Fonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Närmare bestämmelser om Allmänna arvsfonden finns i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden.

1.1 Ny organisation för fördelning av stöd

Arvsfondsdelegationens ställning som fristående myndighet har stärkts fr.o.m. den 1 juli 2004 (prop. 2003/03:136, bet. 2003/04:SoU3, rskr. 2003/04:68). Delegationens ansvar för fördelning av stöd har ändrats, från att endast fördela stöd upp till 300 000 kronor i ärenden som inte har principiell betydelse, till att omfatta all stödgivning. Även delegationens sammansättning har ändrats. I delegationen ingår sju ledamöter. Tidigare var samtliga ledamöter anställda i Regeringskansliet. Från och med den 1 juli 2004 utgörs en majoritet av ledamöterna av personer som inte arbetar i Regeringskansliet. Det fastslås i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden att alla ledamöter i delegationen skall ha god kunskap om barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Därigenom har även delegationens kompetens och omvärldskontakter breddats.

Arvsfondsdelegationen, som är en så kallad nämndmyndighet, består av en ordförande, en vice ordförande och fem andra ledamöter. Ordförande är statssekreteraren i Socialdepartementet, och vice ordförande statssekreteraren i Utbildnings- och kulturdepartementet.

Ändringarna innebär vidare att den personal som handlägger stödärenden och är föredragande i Arvsfondsdelegationen nu är samlad i *ett* nytt kansli inom Regeringskansliet. Kansliet har fått en mer fristående ställning. Den personal som tidigare fanns uppdelad i två kanslier, ett placerat i det dåvarande Utbildningsdepartementet och ett i Socialdepartementet, utgör numera det nya kansliet. I dag arbetar 13 personer (13 årsarbetskrafter) varav två projektanställda på Arvsfondsdelegationens kansli. Som ett resultat av den av regeringen beslutade särskilda satsningen på barn- och ungdomskultur samt satsningen på att motverka och förebygga ungdomars psykiska ohälsa rekryterades i början av år 2005 två projektledare. Under våren 2005 pågår nyrekrytering av en medarbetare med utvärderingskompetens. När denna rekrytering är avslutad kommer kansliet att bestå av totalt 14 personer, varav två projektanställda. Regeringens bedömning är att kansliet därmed har den personal och den kompetens som behövs.

Vidare skall Arvsfondsdelegationen enligt lagen om Allmänna arvsfonden ha en samlad strategi för uppföljning och utvärdering av beviljade stöd samt informera allmänheten om arvsfondens ändamål och fondmedlens användningsområde.

Kammarkollegiet skall varje år till regeringen lämna en redovisning av förvaltningen av Allmänna arvsfonden. Redovisningen som skall lämnas i samband med Kammarkollegiets årsredovisning innebär att Kammarkollegiets förvaltning av Allmänna arvsfonden blir föremål för granskning av Riksrevisionen inom ramen för årlig revision. Kammarkollegiets redovisning fogas till regeringens årliga redovisning till riksdagen.

Samtidigt som Arvsfondsdelegationen fått en tydligare roll när det gäller stödgivningen har regeringens roll renodlats. Sedan den 1 juli 2004 skall regeringens roll omfatta redovisning till riksdagen av förvaltning av fonden och fördelning av stöd ur fonden. Regeringen skall även ange inriktning och prioriteringar av verksamheten. Regeringen får, om det finns särskilda skäl, efter förslag från Arvsfondsdelegationen, besluta att annan myndighet skall fördela visst stöd enligt 8 § lagen om Allmänna arvsfonden. Beslutet skall då avse en bestämd tidsperiod.

2 Allmänna arvsfondens förvaltning m.m.

Allmänna arvsfonden förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Kollegiet betalar ut beviljat stöd efter rekvisition. Kollegiets kapitalförvaltning sker i syfte att tillgodose såväl behovet av en god direktavkastning som önskemålet om värdebeständighet. En tiondel av de medel som tillfallit fonden under ett år läggs till fonden. Återstoden får tillsammans med direktavkastningen delas ut.

Fondens bokförda värde uppgick den 31 december 2004 till 999 miljoner kronor och marknadsvärdet till 2 997 miljoner kronor, tabell 1. Fondens tillgångar är placerade i andelar i Kammarkollegiets aktie- och räntekonsortier. Vid 2004 års utgång var 79,1 procent placerade i aktiekonsortiet, 19,6 procent i räntekonsortiet och 1,3 procent i likvida tillgångar.

Tabell 1 Fondens eget kapital vid utgången av respektive år

<i>Miljoner kronor</i>	2004	2003	2002	2001	2000
Bokfört värde					
Tillgångar	1 309	1 182	1 129	1 096	1 107
Skulder	310	256	255	269	275
Summa bokfört värde	999	926	874	827	832
Marknadsvärde					
Tillgångar	3 307	2 883	2 424	3 362	3 892
Skulder	310	256	255	269	275
Summa marknadsvärde	2 997	2 627	2 169	3 093	3 617

Allmänna arvsfondens avkastning har under år 2004 varit 12,93 procent, beräknat på daglig basis, inklusive bankmedel. Avkastning för placerade medel i konsortierna har varit 13,66 procent. Under det gångna året har fonden i genomsnitt haft 79,5 procent placerat i aktiekonsortiet, 16,7 procent i räntekonsortiet och 3,8 procent i likviditet. Vidare har fonden köpt för 30 miljoner kronor netto i aktiekonsortiet och i räntekonsortiet för 234 miljoner kronor netto. Erhållna utdelningar från konsortierna uppgick till 82,6 miljoner kronor netto, tabell 2.

Miljoner kronor

Tillgång	2004-12-31	Nettoplacerat	Värdeförändring	2003-12-31	Dir avk 2004
Aktiekonsortiet	2 612	30	281	2 301	60
Räntekonsortiet	647	234	16	398	23
Bankmedel	48	-137	0	184	2
Summa tillgångar	3 307	128	297	2 883	84

Under år 2004 har aktiekonsortiet haft en avkastning på 14,80 procent att jämföra med index 14,74 procent (80 procent Affärsvärldens generalindex och 20 procent Morgan Stanleys världsindex i svenska kronor). För den senaste femårsperioden har avkastningen i genomsnitt varit -3,27 procent per år att jämföra med index -7,05 procent.

Avkastningen i räntekonsortiet var 6,84 procent under år 2004 jämfört med index 5,33 procent (Stockholmsbörsens obligationsindex, Alla 1–3 år). Avkastningen i genomsnitt per år för den senaste femårsperioden var 6,94 procent jämfört med index 5,60 procent.

Kammarkollegiet har låtit utföra en extern utvärdering av kapitalförvaltningen i de båda konsortierna. Utvärderingen som gäller år 2004 och fem år tillbaka i tiden fr.o.m. år 2000 har utförts av Wassum Investment Consulting. Resultatet visar att Kammarkollegiet hävdar sig väl jämfört med andra alternativ som erbjuds på marknaden. Kammarkollegiet följer ett antal etiska principer när kollegiet investerar konsortiernas medel.

Under år 2004 har fonden tillförts 399 miljoner kronor från influtna arvsmedel och avkastning från kapitalförvaltningen. Utbetalningar av stöd för att främja ändamål och för administration av fonden har gjorts med 270 miljoner kronor.

Det tillskott av nya medel som görs tillgängliga för Arvsfondsdelegationen att besluta om uppgår inför år 2005 till 347 miljoner kronor. Till detta kommer tillgängliga, men ännu ej beslutade, medel från tidigare år. Denna summa uppgick vid årsskiftet 2004/05 till 210 miljoner kronor. Totalt fanns således vid årets start 557 miljoner kronor tillgängliga för Arvsfondsdelegationen att fatta beslut om under år 2005.

Bokslut för år 2004 för Allmänna arvsfonden bifogas som *bilaga 1*.

2.1 När arvsfonden får egendom

Om någon avlider utan att efterlämna make eller närmare släktingar än kusiner får arvsfonden egendomen i arv om egendomen inte testamentarats till någon annan och detta testamente godkänns av Kammarkollegiet för fondens räkning. Om den avlidne var änka eller änkling tillfaller arvet arvsfonden endast om det därutöver inte finns några arvsberättigade släktingar efter den först avlidne maken. En förutsättning är att dessa t.ex. inte uteslutits från arv på grund av testamente eller att de inte tidigare fått ut vad de är berättigade till. Förutom genom arv kan fonden också få egendom genom bl.a. förmånstagarförordnande i försäkringsavtal, gåva eller testamente.

När det inte finns någon annan arvinge än Allmänna arvsfonden när dödsfall inträffar, och fonden inte uteslutits från arv genom testamente skall Kammarkollegiet förordna en god man. Den gode mannen företräder fonden vid boutredningen och sköter det praktiska arbetet med boet. Vidare står den gode mannen under kollegiets tillsyn. När boutredningen är klar redovisar den gode mannen sin förvaltning till Kammarkollegiet och betalar in de medel som utgör boets behållning, sedan tillgångarna realiserats och skulderna betalats. Medlen tas upp i fondens redovisning vid den tidpunkt de betalas in till fonden.

Kammarkollegiet företräder arvsfondens intressen och ser till att boet avvecklas på ett riktigt sätt. Under år 2004 kom det in 1 719 arvsfundsärenden till kollegiet. I dessa fanns det ett testamente i 1 153 fall, med en begäran om att kollegiet skulle godkänna den avlidnas testamente till förmån för någon annan än fonden. De flesta testamentena godkändes av kollegiet. Antalet ärenden där dödsboets egendom skulle helt eller delvis avvecklas för arvsfondens räkning uppgick till 594. Under år 2004 kom det in knappt 317 miljoner kronor netto till arvsfonden.

En strävan är att dödsbona skall avvecklas så snabbt som möjligt så att likvida medel kommer arvsfonden tillgodo och kan delas ut för dess ändamål.

2.2 När arvsfonden avstår från egendom

I vissa fall får arv eller försäkringsbelopp, som arvsfonden fått, avstås till någon annan enligt 24 § lagen om Allmänna arvsfonden. Det får ske om det med hänsyn till uttalanden av arvlåtaren eller till andra särskilda omständigheter kan anses stämma överens med arvlåtarens yttersta vilja. Arv eller försäkringsbelopp får också avstås till arvlåtarens släkting eller någon annan person som har stått arvlåtaren nära, om det kan anses skäligt.

Enligt 25 § lagen om Allmänna arvsfonden får arv som utgörs av egendom, vilken är av väsentlig betydelse från kulturhistorisk synpunkt eller från natur- eller kulturvårdssynpunkt, avstås till juridisk person som har särskilda förutsättningar att ta hand om egendomen på lämpligt sätt. Om det finns särskilda skäl får samtidigt ett belopp avstås för sådana omedelbara åtgärder som är nödvändiga för att bevara egendomen.

Under år 2004 kom det in 68 ansökningar om avstående till Kammarkollegiet. En sådan ansökan skall ges in till kollegiet senast tre år efter dödsfallet eller efter det att arvet genom preskription tillfallit fonden. Kollegiet beslutar om avstående när värdet av den egendom som ansökan avser inte överstiger två miljoner kronor enligt bouppteckningen. I övrigt beslutar regeringen om avstående. Under år 2004 har det fattats beslut i 67 ansökningar om avstående från arv och försäkringsbelopp till ett bouppteckningsvärde av drygt 13 miljoner kronor.

Kostnader för förvaltning och administration uppgick under år 2004 till totalt 22,8 miljoner kronor. Hur dessa kostnader utvecklats de senaste fem åren framgår av tabell 3.

Tabell 3 Förvaltnings- och administrationskostnader

Miljoner kronor

	2004	2003	2002	2001	2000
Kammarkollegiet totalt	12,3	11,6	11,9	11,1	9,5
Dödsboavveckling m.m.	8,7	8,7	7,9	7,1	7,0
Fondförvaltning	3,2	2,6	3,7	3,4	2,3
Utbetalning av beviljat stöd	0,4	0,3	0,3	0,6	0,2
Regeringskansliet/Arvsfondsdelegationen totalt	8,6	10,0	5,9	4,6	4,6
Personalkostnader	6,2	4,7	4,6	3,6	3,6
Förvaltningskostnader	0,1	0,7	0,6	0,5	0,5
Informationsinsatser	2,3	4,6	0,7	0,5	0,5
Ungdomsstyrelsen totalt	1,9	2,4	3,5	4,3	3,9
Totalt förvaltnings- och administrationskostnader	22,8	24,0	21,3	20,0	18,0

För Ungdomsstyrelsens del utgör kostnaderna ersättning för handläggning och information m.m. av de medel ur Allmänna arvsfonden som regeringen gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att fördela för särskilda satsningar.

3 Beslut om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden

Handläggning av ärenden om stöd ur Allmänna arvsfonden regleras i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden. Arvsfondsdelegationen beslutar om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden enligt 8 § lagen om Allmänna arvsfonden. Enligt förordning (2004:484) om Allmänna arvsfonden skall Arvsfondsdelegationen varje år lämna en verksamhetsberättelse till regeringen med en samlad redovisning av myndighetens stödgivning ur fonden. Verksamhetsberättelsen för det senaste verksamhetsåret ligger till grund för denna skrivelse.

3.1 Nyskapande och utvecklande verksamhet

Stöd ur Allmänna arvsfonden skall enligt 5–7 §§ lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för fondens tre målgrupper. Verksamhet som beviljas stöd skall vara nyskapande och utvecklande och kunna särskiljas från en organisations reguljära verksamhet. Stöd kan beviljas organisationer som bedriver ideell verksamhet. Offentlig huvudman kan beviljas stöd för utvecklingsverksamhet om det finns särskilda skäl. Så kan t.ex. en

kommun tillsammans med en ideell organisation beviljas stöd för att genomföra ett projekt. I sådana fall ställs särskilt höga krav på att projektet är nyskapande och av ideell karaktär. Utvecklingsverksamhet som redan finns som reguljär verksamhet på annan ort beviljas inte stöd. Ett projekt kan enligt praxis beviljas stöd ur Allmänna arvsfonden under högst tre år. Stöd ges inte till reguljär föreningsverksamhet. Stöd får inte ges till enskilda personer eller till vinstdrivande företag.

Bedömningen av ansökningar om stöd ur fonden görs utifrån såväl juridiska som samhällspolitiska aspekter. Projekt som beviljas stöd skall kunna bidra till att berörda målgruppers villkor och förutsättningar förbättras och utvecklas. Analysen och bilden av målgruppens aktuella situation blir styrande för vad som bedöms vara nyskapande. Syftet är att ge stöd till projekt som kan verka framåtsyftande och inspirera andra organisationer att starta liknande verksamhet.

Stöd kan även lämnas till anläggningar, lokaler och utrustning, till organisationer som bedriver ideell verksamhet, om det bedöms som särskilt angeläget. Den som beviljas stöd till lokaler eller anläggningar skall förbinda sig att under minst tio år använda den lokal eller den anläggning som stödet avser och med de villkor som förutsattes när stödet beviljades. Arvsfondsdelegationen kan medge undantag från dessa villkor, om det finns särskilda skäl. Under beredningen av sådana ansökningar inhämtas alltid uppgifter om tillgängligheten för personer med funktionshinder.

3.2 Redovisning och utvärdering av beviljat stöd

Den som har tagit emot stöd ur Allmänna arvsfonden skall senast det datum som anges i beslutet lämna en skriftlig redogörelse för eller utvärdering av utvecklingsarbetet. Dessutom skall, en av revisor styrkt ekonomisk redovisning för hur det beviljade beloppet har använts, lämnas till Arvsfondsdelegationen. Dessa redovisningar granskas och måste godkännas innan nya beslut om stöd kan fattas. Större enskilda projekt och projekt inom s.k. särskilda satsningar blir vanligen föremål för mer omfattande utvärderingar. Som regel utförs dessa utvärderingar av forskare vid universitet och högskolor i nära samarbete med representanter för berörda målgruppers organisationer. Se vidare under avsnitt 6.2.

3.3 Översiktlig beskrivning av hur medlen ur Allmänna arvsfonden har disponerats under år 2004

Totalt har under år 2004 ca 234 miljoner kronor fördelats till projekt efter ansökan till Arvsfondsdelegationen. Av dessa medel har ca 211 miljoner fördelats genom löpande handläggning av organisationernas egna initiativ under året och resterande medel, ca 23 miljoner kronor, har fördelats inom ramen för de särskilda satsningar som Arvsfondsdelegationen ansvarat för. Därutöver har Ungdomsstyrelsen under år 2004 haft regeringens uppdrag att fördela stöd ur Allmänna arvsfonden inom en total ram av 26 miljoner kronor för ett antal särskilda satsningar. Det

innebär att 260 miljoner kronor kunnat användas ur fondens medel till projekt och särskilda satsningar. Skr. 2004/05:125

Projektmedel beslutade av Arvsfondsdelegationen och regeringen

I det följande redovisas utvecklingen av de projekt- och lokalstöd som beslutats av Arvsfondsdelegationen och regeringen om medel ur Allmänna arvsfonden, tabell 4. De senaste två åren visar en nedgång av beviljade medel med drygt 10 procent, vilket till en del kan förklaras av en minskad volym projektansökningar riktade till målgruppen ungdomar. Det minskade antalet sökande för denna målgrupp kan sannolikt till en del förklaras av att tidigare ungdomssatsningar, som beslutats av regeringen, ledde till stora volymer ansökningar i början av 2000-talet.

Tabell 4 Av Arvsfondsdelegationen och regeringen beslutade stöd (kr)¹

2004	2003	2002	2001	2000
234 279 300	248 021 900	261 250 000	241 850 500	208 169 000

1) I tabellen redovisas inte de medel ur Allmänna arvsfonden som beslutats av andra myndigheter. Under perioden 2000–2004 har Ungdomsstyrelsen inom ramen för s.k. särskilda satsningar kunnat bevilja totalt 136 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden. På samma sätt har Hjälpmedelsinstitutet under år 2000 haft en ram uppgående till 12,3 miljoner kronor och Folkhälsoinstitutet för år 2001 en ram uppgående till 10 miljoner kronor.

I de följande avsnitten redovisas organisationernas egna initiativ, d.v.s. ansökningar som löpande inkommer till Arvsfondsdelegationen.

3.4 Registrering och handläggning av ärenden

Under år 2004 inkom 1 789 ärenden till Arvsfondsdelegationen. Av dessa var 1 364 ansökningar om stöd ur fonden och 413 redovisningar av beviljat stöd. Som framgår av tabell 5 har det totala antalet ärenden legat relativt konstant sedan föregående år. Antalet inkomna ansökningar har stadigt minskat under perioden 2000–2003. Mellan åren 2003 och 2004 är dock minskningen inte så stor.

Tabell 5 Antal inkomna ärenden till Arvsfondsdelegationen

Inkomna ärenden	2004	2003	2002	2001	2000
Barn	418	376	423	428	396
Ungdom	577	602	853	1 006	1 100
Handikapp	608	622	615	617	676
Ej fondens målgrupp	58	55	55	72	89
Enskilda	128	138	207	238	185
Totalt	1 789	1 793	2 153	2 361	2 446
Fördelade på:					
Ansökningar	1 364	1 316	1 594	1 841	1 922
Övriga ärenden	12	21	20	14	26
Redovisningar	413	456	539	506	498
Totalt	1 789	1 793	2 153	2 361	2 446

3.5 Antalet beslut tagna av Arvsfondsdelegationen och regeringen

Skr. 2004/05:125

Till och med sista juli 2004 beslutade regeringen om bifall till projektstöd som översteg 300 000 kronor, i ärenden av principiell betydelse samt i ärenden som annars betraktades vara av större vikt. Fr.o.m. den 1 juli 2004 beslutar Arvsfondsdelegationen i samtliga ärenden. Under år 2004 har sammanlagt 1 282 beslut fattats. I tabell 6 görs en jämförelse mellan åren 2000–2004 enligt följande:

Tabell 6 Antal beslut tagna av Arvsfondsdelegationen och regeringen

	2004	2003	2002	2001	2000
Bifall totalt	347	421	478	513	552
Delegation	246	227	276	334	411
Regering	101	194	202	179	141
Avslag	871	953	1 019	1 354	1 379
Övriga ärenden	64	48	49	43	49
Totalt	1 282	1 422	1 546	1 910	1 980

3.6 Fördelning av antalet bifall och avslag

Arvsfondsdelegationen har under år 2004 beslutat om avslag för 871 ansökningar. Orsakerna till avslag har bl.a. varit att projekten inte bedömts vara tillräckligt nyskapande, att ansökan har varit från offentlig huvudman utan samarbete med ideell organisation eller att ansökan har avsett verksamhet som redan finns som reguljär verksamhet på andra orter. Andra ansökningar har avslagits på grund av att de avsett kostnader för vanlig föreningsverksamhet, att de har gällt enstaka arrangemang som tidigare finansierats med andra medel, att de har gällt internationell verksamhet eller att ansökan ingivits av enskilda personer eller nystartade föreningar. 53 ansökningar har behandlats och lagts till handlingarna utan beslut (återkallande, ej kompletterade m.m.).

Tabell 7 Fördelning av antalet bifall och avslag

Skr. 2004/05:125

	2004	2003	2002	2001	2000
Bifall delegation					
Barn	76	40	69	61	72
Ungdom	48	73	135	181	203
Handikapp	122	114	72	92	135
Antal projekt	246	227	276	334	410
Bifall regering					
Barn	30	41	43	36	26
Ungdom	11	27	46	31	25
Handikapp	60	126	113	112	90
Antal projekt	101	194	202	179	141
Totalt antal bifall	347	421	478	513	549
Avslag					
Barn	181	207	178	222	174
Ungdom	337	365	434	633	672
Handikapp	173	193	149	191	267
Ej fondens målgrupper	52	50	51	70	81
Enskilda	128	138	207	238	185
Totalt antal avslag	871	953	1 019	1 354	1 379

I genomsnitt har knappt 30 procent av ansökningarna (exkl. ansökningar från enskilda personer) beviljats stöd under år 2004. Denna andel har, totalt sett, legat konstant över perioden. Andelen ansökningar som beviljas stöd ligger relativt konstant kring 50 procent för målgruppen personer med funktionshinder och drygt 30 procent för målgruppen barn. För ungdom har dock andelen bifall sjunkit de tre sista åren från knappt 30 procent ned till 15 procent för år 2004.

3.7 Övriga ärenden och redovisningar

Av de 64 s.k. övriga ärenden har 11 stycken behandlats och lagts ad acta (uppföljning/utvärdering/projektledardagar, frågor, motivering till avslag m.m.). Övriga 53 ärenden är ansökningar som har återkallats eller ej kompletterats.

Dessutom har 447 redovisningar (från såväl år 2002 som tidigare år) granskats och godkänts. I tabell 8 redovisas antalet godkända redovisningar över tiden.

Tabell 8 Antal redovisningar åren 2000–2004

	2004	2003	2002	2001	2000
Godkända redovisningar	447	469	571	515	453

I det följande redovisas hur arvsfondsmedlen fördelats till projekt för att utveckla verksamhet till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder. I tabellerna 9–11 har projekten kategoriserats utifrån dess huvudsakliga inriktning. Projekten redovisas – där det är möjligt – i förhållande till förra årets prioriterade områden. Projekten omfattar ofta flera av regeringens prioriterade områden och även flera av fondens målgrupper.

4.1 Verksamhet till förmån för barn under 12 år

Under år 2004 beslutade Arvsfondsdelegationen och regeringen om fördelning av nästan 58 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden till verksamhet för barn genom sammanlagt 100 beslut.

Tabell 9 Verksamhet för barn under 12 år

Projektändamål	Antal projekt	Summa (kr)
Demokrati och delaktighet	6	2 260 000
Familjestöd	13	9 085 000
Fritid/Idrott	3	735 000
Förebyggande av brott/våld/mobbning	1	1 221 000
Hjälpmedel	1	27 000
Information/Utbildning	29	16 535 000
Integration	2	393 000
Jämställdhet/Könsroller	20	5 874 000
Kultur	8	4 396 000
Lokaler	2	1 000 000
Miljö	2	1 637 000
Rehabiliteringsmetoder	2	5 830 000
Utsatta barn och ungdomar	11	8 889 000
Totalt	100	57 882 000

I Arvsfondsdelegationens projektkatalog för år 2005 redovisas samtliga projekt som fått medel ur Allmänna arvsfonden under 2004, *bilaga 2*.

4.1.1 Exempel på projekt som startats under år 2004

I det följande ges exempel på projekt som startats under år 2004 och som ligger inom ramen för de områden som regeringen prioriterade i föregående års skrivelse till riksdagen.

Modeller som kan förebygga psykisk och fysisk ohälsa hos flickor och pojkar

Föreningen Anorexi/Bulimi-Kontakt

Projekt: Utgivning av handbok för närstående

Rädda Barnen i Haninge
Projekt: Barnkonventionen i Haninge

Hushållningssällskapens Förbund
Projekt: Översättning av utbildningsvideo och folder med barnmatsinformation

Riksföreningen för familjer med Hepatit-B-bärande barn
Utvecklingsprojekt

Barnombudsmannen (BO) i Uppsala
Projekt: Kurser för föräldrar om barnkonventionen

Föräldraföreningen för prematurfödda barn Stockholm
Projekt: Utgivning av boken Du är inte ensam

Sällskapet Pelle Svanslös Vänner
Projekt: Pelle Svanslös Hus

SISU Svensk Idrotts Studie- och Utbildningsorganisation, Hälsingland
Projekt: Integration med glädje

Föreningen Individuell Människohjälp (IM)
Projekt: Barn i väntan

4H-gården Odenslund
Projekt: Viljan

Förnyelse- och utvecklingsarbete för barn som lever i ekonomisk utsatthet

Majblommans Riksförbund
Projekt: Hallå, hör mig

Föreningen Sveriges Makalösa Föräldrar
Projekt: Filmprojektet Makalösa

Utvecklingsarbete för familjer med funktionshinder

Föreningen Solstickan, Västra Götaland
Projekt: Förstudie om Ramviksgården

Grosshandlare Axel H. Ågrens Donationsfond
Projekt: Nationellt kompetenscenter för sällsynta diagnoser

Modeller för att hjälpa och stötta barn som indirekt eller direkt har utsatts för brott

Föreningen Alla Kvinnors Hus
Projekt: Priset för mäns våld mot kvinnor

4.1.2 Övriga pågående projekt

Skr. 2004/05:125

Stiftelsen Activa

Projekt: Attitydskolan

Svenska OCD-förbundet Ananke

Projekt: Från ensamhet till gemenskap för barn, ungdomar och vuxna med tvångssyndrom

Riksförbundet Attention

Projekt: Informationsprojekt avseende ADHD, DAMP och näraliggande funktionshinder och projektet Utbyggnad av utbildnings- och kunskapscenter

Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar

Projekt: Samverkan för stöd till ensamkommande barn

Handikappförbundens Samarbetsorgan (HSO)

Projekt: Alla barns rätt till kultur och fritid

Föreningen Clownronden

Projekt: Salut – ett metodutvecklingsprojekt för sjuka barn med särskilda behov, deras anhöriga samt sjukvårdspersonal

Föreningen Artister och Musiker mot Tinnitus (AMMOT)

Projekt: Huller om buller

4.1.3 Avslutade projekt

Många barn och ungdomar i skolan har läs- och skrivsvårigheter och har därför svårt att upptäcka läsandets glädje. Det muntliga berättandet fånglar barn och väcker läslust även hos barn som annars inte tycker om att läsa eller har svårt att läsa. Många gånger är just de barnen som sällan läser och inte tycker att skolan är rolig de bästa lyssnarna.

Föreningen Berättarnätet Kronoberg har i projektet Berättarlust - läslust, utarbetat en metod där berättandet stimulerar läslusten. En grundinställning är att inte fokusera på dem som är lässvaga utan att alla i klassen skall arbeta tillsammans. Sju skolor i Alvesta, Ljungby och Älmhults kommuner deltog i projektet med klasser från grundskolans samtliga stadier samt även en gymnasieklass – en klass där eleverna tappat lusten att läsa eller aldrig hade läst. Målet var att när eleverna slutat sin utbildning skulle de inte bara vara läsglada, utan också våga föra ut sina tankar och åsikter klart och tydligt inför en publik. Projektet har resulterat i att en klass har medverkat i radio, tv och deltagit på bokmässan i Göteborg samt fått ett stipendium från Bibliotekstjänst.

Under våren 1999 startades ett projekt inom Kriminalvården i Göteborgsregionen där föräldrautbildning erbjöds till de intagna i Göteborgsregionen samt till intagna på landets sex kvinnoanstalter. Samtidigt startade projektet Solrosen – Projekt för att uppmärksamma behovet av stöd till barn vars föräldrar avtjänar straff inom kriminalvården där fyra frivilligorganisationer medverkade till att ge stöd till barnen. *Föreningen*

Räddningsmissionen har inom projekts ram utvidgat projektet främst i västra Sverige. En barngruppsaktivitet, en anhörigruppsaktivitet samt annan stödverksamhet har anordnats (t.ex. hjälp vid barnbesök på anstalt, stöd vid permissioner och kontakter med dem som har den dagliga omvårdnaden om barnet). Föreningen har spridit kunskap genom konferenser och samarbete med Rädda Barnen lokalt och centralt. Under projektiden har kunskap genererats om barn med föräldrar i fängelse och deras anhöriga, hur man når denna grupp och vilken typ av stöd som behövs.

Mot bakgrund av att stora förändringar sker inom barnsjukvården har *Föreningen Sveriges Lekterapeuter* bedrivit ett projekt om Kvalitetssäkring och metodutveckling av lekterapiarbete vid dagsjukvård på sjukhus. Många barn och tonåringar som tidigare vårdats inom slutenvården behandlas idag på dagsjukvårdsavdelningar. Detta kräver insatser från lekterapeutens sida för att t.ex. med kort varsel försöka hjälpa barn att hantera den nya situationen, att pedagogiskt förbereda barn inför undersökningar och behandlingar och att ge dem möjlighet att bearbeta sina upplevelser på sjukhuset. Inom lekterapiverksamhet på dagsjukvården saknades en kvalitetssäkringsmodell och pedagogiska riktlinjer för lekterapeuterna. Genom projektet har en modell utarbetats som kan bidra till att bättre förutsättningar för det enskilda barnet och dess familj nås vid behandling inom dagsjukvården. En rapport som utarbetats genom projektet har sänts till dagsjukvårdsavdelningar, till alla lekterapi i landet samt till andra berörda och intresserade, bl.a. högskolor, Skolverket, fackliga instanser och intresseföreningar. Projektet har bidragit till att ge underlag för en gemensam kvalitets- och dokumentmanual för lekterapeuter.

4.1.4 Barn- och ungdomsprojekt inspirerade av FLICKA

Projektet FLICKA (S 2003:E) är ett projekt om flickors självbild som har startats av regeringen. Bakgrunden är att reklam och media påverkar alla och kanske ungdomar i synnerhet. Stressen och oron för att inte räcka till och för att inte duga ökar och självförtroendet blir allt sämre. Det är viktigt att veta och tro att man duger när man växer upp och är på väg in i vuxenvärlden. Framförallt vände sig FLICKA till flickor och pojkar mellan 10 och 14 år.

Under år 2004 reste FLICKA på en landsomfattande Sverigeresa för att lyssna på barn och unga och för att ge tips och råd om hur man kan tänka mer mediekritiskt. Man letade också efter bra idéer och goda exempel som skulle kunna inspirera och uppmuntra vuxna och medie- och reklambranschen att engagera sig i och ta ett större ansvar för.

I 25 städer anordnades FLICKA-dagar tillsammans med kommunen och lokala organisationer, tjejgrupper och eldsjälar som arbetar med barn och ungdomar.

Under år 2004 beviljades stöd ur Allmänna arvsfonden till ett tjugotal projekt som har inspirerats av FLICKA-projektet. I projekten deltar både barn och ungdomar. I årsbokens projektkatalog redovisas de flesta projekt under ändamålet jämställdhet/könsroller (under huvudrubriken barn 0–12 år).

4.2 Verksamhet till förmån för ungdomar 12–25 år

Skr. 2004/05:125

Under år 2004 beslutade Arvsfondsdelegationen och regeringen om fördelning av drygt 21 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden till verksamhet för ungdom genom sammanlagt 47 beslut.

Av de 47 projekt som har fått stöd under året är nästan hälften pågående projekt som har fått stöd för ett andra eller tredje år. När det gäller stöd till anläggningar, lokaler och utrustning för ungdomsverksamhet är det alltid stöd som beviljas i form av engångsstöd.

Tabell 10 Verksamhet för ungdomar 12–25 år

Projektändamål	Antal projekt	Summa (kr)
Arbete/Sysselsättning	1	850 000
Bemötande	1	262 500
Demokrati och delaktighet	17	5 011 000
Drogförebyggande	7	2 545 000
Familjestöd	2	1 116 000
Förebyggande av brott/våld/mobbning	2	520 000
Information/Utbildning	1	300 000
Jämställdhet/Könsroller	4	4 275 000
Kultur	6	3 250 000
Lokaler	2	800 000
Organisationsutveckling	1	140 000
Psykisk ohälsa	1	400 000
Utsatta barn och ungdomar	2	1 826 000
Totalt	47	21 295 500

I Arvsfondsdelegationens projektkatalog för år 2005 redovisas samtliga projekt som fått medel ur Allmänna arvsfonden under år 2004, *bilaga 2*.

4.2.1 Exempel på projekt som startats under år 2004

I det följande ges exempel på projekt som startats under år 2004 och som ligger inom ramen för de områden som regeringen prioriterade i föregående års skrivelse till riksdagen.

Stärka ungdomars tilltro till den egna förmågan, förebygga psykisk och fysisk ohälsa samt utveckla metoder för att bearbeta problem när de redan uppstått

Svensk Flyktinghjälp (SWERA)

Projekt: Verksamhet gällande ensamkommande flyktingungdomar 12–25 år

Föreningen The European Law Students (ELSA)

Projekt: Ecpat

Föreningen Svensk Hiv och Aids info (SHAI)

Projekt: Ge hiv ett ansikte utifrån en hivpositiv

Förebyggande av brott, mobbning och trakasserier av och mot unga och stärka stödet till unga brottsoffer

Föreningen Ånge Kabaré
Projekt: Under ytan

United Sisters
Projekt: Night Patrol

Utveckling av ungdomars möjligheter att uttrycka sig genom kulturella och konstnärliga medel

Bollmora Lajvsällskap
Projekt: Vreden

Rinkeby Folkets Husförening
Projekt: Ungdomar tar plats

Kulturverkstan i Tingsryd Ek. förening
Projekt: Ungdomens kulturhus i Tingsryd

Kulturföreningen Tant
Projekt: Fanzinerad

Stärka ungdomars inflytande i samhället och möjlighet till egen organisering

Riksorganisationen Ungdom mot rasism
Projekt: Utveckling av projektet RAM

Götene Ungdomsråd (GUR)
Projekt: En fight för vardags vardag

Föreningen Sandviksboendet
Projekt: Av utrymmeskäl går ungdomarna först

Utvecklingen av ungdomars inflytande och delaktighet på den europeiska nivån

Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU)
Projekt: Pass it on

Projekt som syftar till att finna metoder för att öka ungdomars tillträde till arbetsmarknaden

Föreningen Gotlands Ungdom För Framtiden (GUFF)
Projekt: Just Radio 89.2 på Gotland

Föreningen Communicare
Projekt: Ung tillväxt i Värmland

Kulturella Ungdomsföreningen
Projekt: IT-Integrationsprojekt

Köpings Bordtennisklubb
Projekt: Ny utveckling

4.2.2 Övriga pågående projekt

Romska Ungdomsförbundet (RUF)
Projekt: Roma Day Care Center

Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) Växjö
Projekt: UFO-projekt

Verdandi
Projekt: "Du duger" – social trygghet och alkohol- och drogprevention bland unga

Kurdiska Ungdomsföreningen i Göteborg
Projekt: Boken om narkotika

Örebro Muslimska Ungdomsförening (ÖMUF)
Projekt: Agera – ett vägval

Cirkus Cirkör
Projekt: Subörb och Subtour

Stiftelsen Kulturförökarna
Projekt: Förortståget

Föreningen Rockparty
Projekt: Rookie on Tour

Föreningen Skyddsvärnet i Stockholm
Projekt: Utveckling av familjehem med kulturell kompetens för ungdomar

FilmEpidemin
Projekt: Möten under en mörk himmel

KFUM i Jönköping
Projekt: Inköp och ombyggnad av industrilokal till ungdomsarena på fastigheten Vågskålen nr 8, Jönköpings kommun

Hovås Billdal Idrottsförening
Projekt: Om- och tillbyggnad av klubbstuga på fastigheten Pjältered 1:13 och 1:14 i Göteborgs kommun

Svenska UNICEF-kommittén har slutredovisat det ettåriga projektet Politik på ungas språk. Målet med detta projekt var att få fram ett nytt skolmaterial som skulle handla om barns och ungas situation globalt, ge kunskap om FN:s barnkonvention, stärka barn och unga att kräva att få sina rättigheter tillgodosedda men även engagera unga att stötta andra unga, både i Sverige och i övriga världen. Materialet skrevs för ungdomar av ungdomar. Den röda tråden genom hela materialet var att det skulle vara politik på ungas språk. Målgruppen var främst elever och lärare på gymnasienivå samt ungdomsorganisationer. En lärarhandledning har tagits fram och finns att beställa från www.unicef.se. I samband med lanseringen av skolmaterialet har det genomförts en föreläsningsserie i Sverige av unga. Förutom lärarhandledningen resulterade projektet i boken *Vår förbannade rätt*, vilken skrivits utifrån frågeställningen hur FN:s Barnkonvention efterlevs. Genom tjugo porträtt och sex essäer får man följa ett antal barn och ungdomar, runt om i världen, som själva berättar om sina liv och erfarenheter. Utgångspunkten för bokens författare är: Hur kan unga människor kräva sina rättigheter om de inte ens vet att den existerar?

Under tre års tid har *Föreningen Kvinnors Nätverk* fått stöd för projektet Dalila, vars syfte var att utveckla nya arbetssätt och metoder för att underlätta för unga flickor som befinner sig i patriarkala strukturer av kontroll och hederstänkande. De metoder och verksamhetsområden som projektet byggts på delas upp i tre faser:

- identifikation av problematiken (rådgivning via telefon eller personliga möten),
- lösning av den akuta krissituationen (kontakt med myndigheter och praktiska lösningar om flickorna bestämmer sig för att lämna hemmet) och
- den långsiktiga lösningen att komma vidare i livet (stödpersoner och flickgruppsverksamhet).

Den tredje fasen har varit svårast att lösa. När flickorna skall påbörja sina nya liv blir ensamheten outhärdlig för många då de oftast tvingats bryta med sin familj och sina vänner. Projektet poängterar att det inte är ett ändamål i sig att flickorna skall bryta med sina familjer utan målet är att de skall ”leva ett självständigt och meningsfullt liv”. Många av de flickor som bryter med familjen hamnar i destruktiva mönster och slussas vidare till institutioner och organisationer som har erfarenhet av att arbeta med den problematiken. I samband med det tredje och sista året av projektet gjordes en utvärdering som resulterat i publikationen *Jag är min egen person*.

Fritidsforum, Riksförbundet Sveriges Fritids- och Hemgårdar har slutredovisat ett treårigt projekt som syftat till att utveckla metoder för pojkeverksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv. Både flickor och pojkar behöver tränas i att bryta gamla stereotypa könsrollsmönster tillsammans med inspirerande vuxna. Pojkar har omedvetet fått mycket uppmärksamhet när det gäller aktiviteter och pedagogisk handledning, men samtal om existentiella frågor och relationer med mera har haft mindre betydelse. Genom att definiera och utveckla verksamhet för pojkar på fritidsgården som har betydelse för jämställdheten ville förbundet uppmärksamma de

traditionella kvinno- och mansrollernas betydelse. Det har genomförts lokal försöksverksamhet på sex olika fritidsgårdar för att utveckla metoder för pojkverksamhet ur jämställdhetsperspektivet. Under det tredje och sista året arbetades idé- och metodhandboken Pärlkrokodiler – om pojkverksamhet på fritidsgård fram för att höja medvetenheten om kvalitativ pojkverksamhet. Genom erfarenhetsutbyte och utbildning, för hela personalgrupperna under projektet, har kunskapen kring kön, makt och jämställdhet ökat. Den lokala försöksverksamheten har under projektet prövat och utvecklat metoder för öppen verksamhet och gruppverksamhet. Det har i sin tur resulterat i att fritidsgårdens besökare fått del av nya metoder och kunskaper kring könsmonster. Erfarenheterna från projektet visar att den viktigaste förutsättningen för en mer jämställd och berikande verksamhet för pojkar utifrån ett jämställdhetstänkande, kräver medvetna ledare. Ledare som bottnar i målsättningen ”lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter oavsett kön” och som har kunskap kring kön/genus, makt och jämställdhet. Detta behövs för att bryta traditionella könsmonster. Metoderna handlar i hög grad om att finna vägar till och intressera för diskussioner om jämställdhet. Ledarnas egna förhållningssätt mot varandra såväl som mot flickor och pojkar har också stor betydelse i detta förändringsarbete. En förändrad ”killstil” på fritidsgårdarna har visat sig gynna stämningen och ökat besökarantalet bland flickorna. Något annat som kommit fram i projektet är att det gäller att ha ett tillåtande klimat i personalgrupperna, att alla åsikter får utrymme och att gemensamma förhållningssätt utarbetas.

4.3 Verksamhet till förmån för personer med funktionshinder

Under år 2004 beslutade Arvsfondsdelegationen och regeringen om fördelning av nästan 132 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden till verksamhet för personer med funktionshinder genom sammanlagt 147 beslut.

Tabell 11 Verksamhet för personer med funktionshinder

Projektändamål	Antal projekt	Summa (kr)
Arbete/Sysselsättning	7	7 636 000
Datateknik	7	2 846 000
Demokrati och delaktighet	6	4 520 000
Familjestöd	7	5 037 000
Fritid/Idrott	8	2 833 800
Hjälpmedel	10	16 325 000
Information/Utbildning	64	63 138 000
Integration	4	1 024 000
Kost och Motion	3	3 158 000
Kultur	7	2 916 000
Miljö	1	780 000
Organisationsutveckling	1	1 200 000
Psykisk ohälsa	2	671 000
Rehabiliteringsmetoder	11	9 128 000
Tillgänglighet	9	10 774 000
Totalt	147	131 986 800

I Arvsfondsdelegationens projektkatalog för år 2005 redovisas samtliga projekt som fått medel ur Allmänna arvsfonden under år 2004, bilaga 2. Skr. 2004/05:125

4.3.1 Exempel på projekt som startats under år 2004

I det följande ges exempel på projekt som startats under år 2004 och som ligger inom ramen för de områden som regeringen prioriterade i föregående års skrivelse till riksdagen.

Kunskap om funktionshindrade personers villkor

Föreningen Jämlikhet, Assistans, Gemenskap (JAG)

Projekt: Informationsprojekt om yrket personlig assistans

Svenska Epilepsiförbundet

Projekt: Ung med epilepsi

Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Skåne län

Projekt: Patientutbildning på patientens villkor

De Handikappades Riksförbund (DHR)

Projekt: Levnadsnivåundersökning

Handikappförbundens Samarbetsorgan (HSO)

Projekt: Handikapprörelsens medverkan i hälso- och sjukvårdens arbete med prioriteringar

Tillgänglighet

Reumatikerförbundet

Projekt: Konsumentprojektet Lättöppnade förpackningar

Hjälpmiddelsinstitutet

Projekt: Projekt om användning av bildsymboler

Handikappförbundens Samarbetsorgan (HSO)

Projekt: Mänskliga rättigheter för människor med funktionshinder

Institutet för lokal och regional demokrati (ID)

Projekt: Nya vägar mot demokratisk delaktighet

Samordning av vård, omsorg, stöd och service

Värkstadsstiftelsen

Projekt: Hälsosant – Internet

Universitetssjukhuset i Linköping

Projekt: Studie kring äldre personer som på grund av åldersrelaterade orsaker har en allvarlig kombination av syn- och hörselnedsättningar

4.3.2 Övriga pågående projekt

Skr. 2004/05:125

Föreningen Furuboda

Projekt: Spira

Föreningen Protesidrottarna i Sverige

Projekt: Utveckling av träningsprogram för att ge inaktiva benamputerade ökade möjligheter att delta i idrotts- och motionsaktiviteter

Reumatikerförbundet

Projekt: Artrosinformatörer

Rekryteringsgruppen För Aktiv rehabilitering

Projekt: Ryggmärgsskada och sex – visst går det

4.3.3 Avslutade projekt

Av de projekt som avslutats under året kan särskilt nämnas ett projekt där *De Handikappades Riksförbund, Neurologiskt Handikappades Riksförbund, Reumatikerförbundet, Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar samt Riksförbundet för Trafik- och Polioskadade* genomfört en undersökning med fokus på hjälpmedelsförsörjningen ur ett brukarperspektiv. Förbunden har gjort fördjupningsstudier i några län och tittat på hjälpmedelsförsörjningen i förhållande till ålder, etnicitet och kön, om och hur organisationen av hjälpmedelsförsörjningen påverkar möjligheterna för den enskilde att få rätt hjälpmedel.

Organisationerna har undersökt hur brukaren kan medverka i val av hjälpmedel och vilken information och kompetens som krävs för att kunna göra reella val. Man har också belyst beslutsprocessen, dvs. hur politiker, verksamhetsledning och hjälpmedelskonsulenter tolkar de politiska intentionerna och vilka hinder och möjligheter som uppstår. Den samlade kunskapen har förts ut genom seminarier m.m. Projektet fann också att frågorna kring bostadsanpassning hanteras mycket olika i kommunerna.

Miljönämnden i Västra Götalandsregionen och de regionala handikapporganisationerna HSO Västra Götaland, HSO Skaraborg-Älvsborg och Synskadades Riksförbund Västra Götaland har tillsammans med Stiftelsen Svensk Industridesign, Svensk Form, Högskolan för Design och konstverk samt Design Västra Götaland utvecklat projektet Design med omtanke. Projektets syfte var att nyskapa offentliga miljöer där människor och miljö sätts i centrum. Utgångspunkten är en hållbar utveckling i funktionella och kreativa miljöer, tillgängliga för alla. Syftet är också att öka kunskapen om hur man integrerar miljö och tillgänglighet. Fem offentliga miljöer har förändrats för att bli goda exempel. Riktlinjer och standards för fysisk tillgänglighet samt riktlinjer för anpassad information som tidigare utarbetats av brukarrepresentanter i samarbete med handikappkommitténs kansli, ligger till grund för utformning av de fem miljöerna. Miljöerna har utvärderats av representanter för handikapporganisationer.

Föreningen Furuboda i Åhus har tillsammans med Föreningen för Utvecklingsstörda Barn och Ungdomar (FUB) i Sydöstra Skåne och

Österlens folkhögskola utvecklat en eftergymnasial konstutbildning för personer med utvecklingsstörning och som studerat på gymnasiesärskola. Målet var att skapa ett vidareutbildningsalternativ för målgruppen inom området bild och form. Deltagarna får förutom konstutbildning också pedagogisk utbildning så att de skall kunna fungera som instruktörer och handledare inom t.ex. daglig verksamhet.

5 Särskilda satsningar för de olika målgrupperna

Särskilda satsningar är medel som regeringen avsatt ur Allmänna arvsfonden för särskilda ändamål. Medlen har fördelats av Arvsfondsdelegationen eller ställts till Ungdomsstyrelsens förfogande för fördelning till projekt.

5.1 Arvsfondsdelegationens fördelning av stöd genom särskilda satsningar

Arvsfondsdelegationen fördelade under år 2004 totalt 22,8 miljoner kronor genom särskilda satsningar fördelade på målgrupperna barn under 12 år med 2,6 miljoner kronor, ungdomar mellan 12–25 år med 2,9 miljoner kronor och personer med funktionshinder med 17,3 miljoner kronor. I tabell 12 nedan anges Arvsfondsdelegationens fördelning av stöd under år 2004 inom respektive satsning.

Tabell 12 Fördelning av stöd genom särskilda satsningar

Satsning	Antal projekt	Summa (kr)
Mot rasism och diskriminering (barn och personer med funktionshinder)	10	5 148 000
Ungas arbete med konsumentfrågor	6	2 609 000
Motverka och förebygga ungas psykiska ohälsa	1	300 000
Alternativa stöd- och boendeformar (personer med funktionshinder)	1	500 000
Bemötande med kultur (barn och personer med funktionshinder)	6	3 975 000
Brukarstöd (personer med funktionshinder)	16	10 283 000
Totalt	40	22 815 000

Insatser mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering

Regeringen beslutade i november 2000 att under en treårig period avsätta totalt 30 miljoner kronor för en satsning mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering riktad till barn och personer med funktionshinder.

Regeringen har under en treårsperiod avsatt totalt 10 miljoner kronor i syfte att stödja ungdomar som konsumenter och opinionsbildare i konsumentfrågor.

Att motverka och förebygga ungdomars psykiska ohälsa

Regeringen beslutade år 2004 att avsätta 10 miljoner kronor för det första året av en treårig satsning vars syfte är att utveckla metoder hos föreningslivet för att motverka och förebygga ungdomars psykiska ohälsa. Regeringen aviserade att sammanlagt 30 miljoner kronor skall avsättas för denna satsning.

Bemötande med kultur

Kulturella uttrycksformer kan vara ett bra sätt för kommunikation. Med exempelvis teater, litteratur, film, musik, texter och konst kan fördomar, attityder och bemötande tydliggöras, lyftas fram och granskas. Regeringen beslutade år 2000 att under en treårsperiod avsätta sammanlagt 15 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden för ideella organisationers försöksverksamhet inom detta område.

Personligt brukarstöd

Många personer med funktionshinder har svårt att hävda sig i mötet med myndigheter och andra offentliga organ. Regeringen beslutade därför år 2000 att avsätta sammanlagt 30 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden för att utveckla s.k. personligt brukarstöd.

5.2 Ungdomsstyrelsens fördelning av stöd genom särskilda satsningar

I det följande redovisas de särskilda satsningar där rätten att fördela stöd ur fonden delegerats till Ungdomsstyrelsen. I tabellen framgår hur medel fördelats ur respektive satsning. Information om projekten finns på Ungdomsstyrelsens hemsida www.ungdomsstyrelsen.se.

Tabell 13 Ungdomsstyrelsens fördelning av stöd genom särskild satsning

Satsning	Antal projekt	Summa (kr)
Ungas tillträde till arbetsmarknaden	24	6 339 800
Utveckling av ungas möjlighet till organisering ¹	47	10 217 400
Ungdomsarbete i Österled	20	2 687 190
Totalt	91	19 244 390

¹ Denna satsning upphörde den 31 december 2004

I oktober 2003 fattade regeringen beslut (U2003/2359/UNG) om att ställa 10 miljoner kronor till Ungdomsstyrelsens förfogande, för en särskild satsning som syftar till att bryta ungdomars utanförskap på arbetsmarknaden. Av beslutet framgår att regeringen avser att avsätta sammanlagt 30 miljoner kronor för det angivna ändamålet.

Utveckling av ungas möjlighet till organisering

Regeringen har under en treårsperiod ställt 30 miljoner kronor till Ungdomsstyrelsens förfogande, till stöd för utveckling av ungdomars möjlighet till organisering. Syftet är att därigenom stärka ungas inflytande i samhället. Denna satsning upphörde den 31 december 2004.

Ungdomssamarbete i Österled

I oktober 2003 beslutade regeringen (U2003/3648/UNG) ställa 5 miljoner kronor till Ungdomsstyrelsens förfogande för stöd till projekt som, genom ungdomsutbyten i EU:s östra gränsregion, syftar till att stärka ungdomars delaktighet och inflytande i samhället samt att utveckla den interkulturella förståelsen och toleransen hos unga. I december 2004 avsatte Arvsfondsdelegationen ytterligare 5 miljoner kronor för detta ändamål.

6 Information, uppföljning, utvärdering och erfarenhetsspridning

6.1 Information

Arvsfondsdelegationens uppgifter är, förutom att fördela stöd ur fonden, att följa upp projekt som beviljats stöd samt att informera allmänheten om arvsfondens ändamål och fondmedlens användningsområde.

Arvsfondsdelegationen har fastställt en informationsstrategi som ligger till grund för arbetet med information och kommunikation. Informationsarbetet är uppdelat i tre delmål:

- att nå ut med information om fondens ansökningskriterier till potentiella projektanordnare så att de ansökningar som kommer in är relevanta och att andelen obehöriga sökande minimeras,
- att genom information om projektens resultat till organisationer, myndigheter och politiker bidra till utveckling av verksamhet till förmån för fondens målgrupper,
- att informera allmänheten om fondens ändamål och medlens användningsområde.

För att uppnå dessa mål krävs olika former av informationsinsatser. Några exempel på informationskanaler som användes under året är Arvsfondsdelegationens hemsida, informationsbroschyrer, årsboken, utvärderingsrapporter och pressmeddelanden om beviljade projektstöd.

Arvsfondsdelegationens kansli får många telefonsamtal och e-postförfrågningar från organisationer och allmänhet som önskar information om hur och till vad man kan söka stöd ur fonden. Förutom de svar som kan lämnas per telefon hänvisas också till hemsidan. Till dem som inte har tillgång till internet skickades årsboken och informationsbroschyren *Allmänna arvsfonden – gör det möjligt att förnya och utveckla verksamhet för barn, ungdomar och personer med funktionshinder*, där svaren på de vanligaste frågorna finns att läsa.

Årsboken producerades i syfte att öka allmänhetens och ideella organisationers kunskap om Allmänna arvsfonden och vad fondens medel används till. Årsboken fungerar också som verksamhetsberättelse. Årsboken distribueras till föreningar, bibliotek och kommuner och till dem som tar kontakt med delegationens kansli.

Allmänna arvsfonden inrättades år 1929 genom lagen (1928:281) om allmänna arvsfonden. Arvsfondens 75-årsjubileum firades från halvårsskiftet 2003 till halvårsskiftet 2004 bland annat med fyra så kallade Arvsfondsdagar runt om i Sverige (läs mer i kapitel 6.3). En jubileumsbok som speglar fondens 75-åriga historia gavs också ut under året. Arvsfondsdelegationen informerade under året om fonden på mässor och andra evenemang som till exempel Bok- och biblioteksmässan i Göteborg och ID-mässan (Identitet och Idé) på Fryshuset i Stockholm.

6.2 Utvärdering och uppföljning

I Arvsfondsdelegationens uppgifter ingår att följa upp de projekt som beviljas stöd ur Allmänna arvsfonden. Under året har arbetet med uppföljning och utvärdering utgått från den strategi om uppföljning, utvärdering och erfarenhetsspridning som fastställdes av delegationen år 2002.

Samtliga organisationer som beviljas stöd skall efter varje avslutat projektår lämna en skriftlig redogörelse för de genomförda insatserna och ekonomisk redovisning styrkt av revisor. På detta sätt kan delegationen kontrollera att medlen används till det som avsetts samt få underlag inför beslut om stöd till nästa år om projektet är flerårigt. Om redovisningen inte godkänns blir organisationen återbetalningsskyldig för del av eller hela stödet.

För att höja kvalitén på de utvärderingsrapporter som projekten redovisar har delegationen under året genomfört en utbildningsdag för projektledare till nystartade projekt. Utbildningen bygger på ett utbildningsmaterial i form av en handbok, som har tagits fram särskilt anpassad för arvsfondsprojekt. I handboken framgår hur dokumentation bör genomföras, hur måluppfyllelse kan mätas och vilka specifika krav som Arvsfondsdelegationen ställer på en projektredovisning.

Arvsfondsdelegationen gör årligen uppföljningar av lokalstöden efter att åtta år har förflutit sedan stödet beviljats. Under år 2004 gick en enkät ut till de 45 föreningar som beviljats stöd till anläggningar, lokaler och utrustning år 1996. Av de som besvarat enkäten (ca. 70 procent) uppgav samtliga att lokalstödet haft avgörande betydelse för att kunna bedriva en bra verksamhet.

Större utvärderingar görs i syfte att undersöka vilka långsiktiga effekter som uppnås i den verksamhet som beviljas stöd ur arvsfonden. Med

utvärdering avser Arvsfondsdelegationen en systematiskt genomförd undersökning för att få fram tillförlitliga och användbara resultat om värdet eller förtjänsterna av ett enskilt projekt eller en grupp av projekt. Utvärderingar av detta slag görs av avgränsade större satsningar eller prioriterade områden som regeringen har beslutat om.

Interna seminarier riktade till delegationens kansli och berörda handläggare inom Regeringskansliet genomförs i samband med att större utvärderingar slutförs. Syftet med dessa seminarier är att de kunskaper som genereras genom utvärderingarna återförs till Arvsfondsdelegationen vilket bidrar till höjd kvalitet i fördelningen av projektstöd. Under 2004 har två interna seminarier anordnats. I januari inbjöds utvärderarna från Centrum för Idrottsforskning vid Göteborgs universitet för att diskutera den avslutade satsningen på idrottsområdet på temat Lokal idrottsutveckling. I juni genomfördes ett internt seminarium i samband med att utvärderingen av den treåriga satsningen Arm i arm – 4:e initiativet (mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering) avslutades. Utvärderingen genomfördes av Malmö Högskola, Institutionen för Internationell Migration och Etniska Relationer (IMER).

I det följande anges de uppföljnings- och utvärderingsrapporter som färdigställts under år 2004.

Utveckling av arbete mot rasism, främlingsfientlighet, diskriminering och homofobi riktad till ungdomar (perioden 2000–2003)

Regeringen har under tre år avsatt sammanlagt 30 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden för att utveckla ungdomsföreningars lokala arbete på området. Av 279 inkomna ansökningar beviljades 45 projektstöd. Under våren 2004 överlämnades en utvärdering av satsningen genomförd av Internationell Migration och Etniska Relationer vid Malmö Högskola. Syftet med utvärderingen har varit att problematisera hur satsningen genomförts, om den uppnått sina syften och vilka metoder som varit framgångsrika i det lokala arbetet mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering. Det övergripande resonemanget i utvärderingen är att kunskap och långsiktighet är viktiga faktorer i arbetet med dessa problemområden och detta måste utgöra grunden i sådant arbete. I samband med utvärderingen trycktes skriften *Utmana normen!* som beskriver några av projekten och erfarenheterna av dem. Skriften ger tips och idéer till föreningar som vill starta projekt för att arbeta med dessa frågor. En erfarenhetsbank med föreningarnas egna beskrivningar över hur projekten genomförts och föreningarnas egna slutsatser återfinns på www.armiarm.nu. Denna erfarenhetsbank uppdateras fortlöpande vartefter projekten slutredovisas.

Ungdomsstyrelsen har slutrapporterat två särskilda satsningar under året.

Utveckling av projekt som syftar till att stärka flickors villkor (perioden 2001–2003)

Skr. 2004/05:125

Regeringen har under två års tid avsatt sammanlagt 7 miljoner kronor, ur Allmänna arvsfonden, till Ungdomsstyrelsens förfogande för stöd till projekt som syftar till att stärka flickors villkor. Satsningen syftade till att stödja projekt som försöker utveckla metoder som dels ökar flickors delaktighet, dels uppmärksammar de skilda villkor som flickor i patriarkala familjer kan ha och projekt som syftar till att vidareutveckla metoder för att nå flickor som vanligtvis inte deltar aktivt i organiserade kultur- och fritidsaktiviteter. Projekt som uppmärksammade situationen för homo- och bisexuella flickor skulle också kunna få stöd. Ungdomsstyrelsen fick totalt 160 ansökningar om stöd varav 42 ansökningar beviljades stöd med sammanlagt 6 300 000 kr. Bland de beviljade projekten finns stor variation av metoder, aktiviteter och arbetssätt. I huvudsak har projekten rört utbildning och metodutveckling för att stärka jämställdhetsarbete inom organisationerna, utveckling av metoder och arbetssätt inom öppen verksamhet samt forum för debatt om könsroller och jämställdhet. Insatser har även gjorts för att stärka flickor i särskilt utsatta situationer. Huvuddelen av projekten har skett i någon storstadsregion. Inom ramen för satsningen har publikationen *Genvägar till jämställdhet* producerats. Skriften belyser metoder för jämställdhet inom ungdomsverksamheter och erfarenheter från några av de projekt som bedrivits. En generell erfarenhet från Ungdomsstyrelsens utvecklingsarbete är att det råder en låg medvetenhet om jämställdhet, exempelvis om hur flickor missgynnas av offentliga satsningar, bland tjänstemän, politiker och andra aktiva inom ungdomsområdet. En annan erfarenhet är att utvecklingsarbete kring jämställdhet ofta betraktas som en fråga för kvinnor och inte som en demokratifråga som angår både kvinnor och män utifrån ett rättviseperspektiv. Enligt utvärderingen finns inget uttalat motstånd mot jämställdhet, men det är få män som engagerar sig. Jämställdhetsprojekt inom ungdomsområdet drivs i huvudsak av kvinnor. Jämställdhet tycks ofta ha en alldeles för låg prioritering för att kunna genomsyra en hel verksamhet och ses oftast som något som skall skötas vid sidan om, t.ex. genom enstaka temadagar, personaldagar eller i särskilda tjej- och killgrupper. Ungdomsstyrelsens bedömning är att jämställdhetsarbetet och frågor om flickors villkor kräver ett långsiktigt utvecklingsarbete. Relevanta metoder, informationsmaterial, erfarenhetsutbyte och verktyg för att samla kunskap är viktiga förutsättningar för detta.

Ungdomars arbete med generationsövergripande frågor (perioden 2001–2003)

Regeringen har avsatt totalt 4 miljoner kronor att fördelas av Ungdomsstyrelsen för ungdomars arbete med generationsövergripande frågor. Projekt som syftat till dialog över generationsgränserna, om värdegrundsfrågor eller som utvecklat samverkansformer mellan ungdoms- och vuxenorganisationer skulle prioriteras vid stödfördelningen. Totalt fick Ungdomsstyrelsen 65 ansökningar varav 18 ansökningar beviljades stöd med sammanlagt 3 600 000 kr. Inom ramen för satsningen har Ungdomsstyrelsen gjort en utvärdering *Villkorad självständighet, ungdomsorgani-*

sationernas självständighet gentemot sina moderorganisationer. De projekt som beviljats stöd kan delas upp i fyra olika projektkategorier; självständighetssträvan inom befintliga strukturer, att driva sakfrågor inom sin moderorganisation, att motverka patriarkala värderingar och normer i samhället samt att motverka ålderssegregation i samhället eller driva aktuella sakfrågor.

Några av de slutsatser som framkommit under de två år som satsningen pågått är att varje organisations situation är unik vilket även innebär att förändringsbehoven varit mycket varierande. I vissa fall har organisationerna önskat hitta former för att förändra det interna samtalsklimatet och i andra fall har utvecklingsarbetet fokuserat på en total strukturförändring av hela organisationen.

6.3 Erfarenhetsspridning

Målet för Arvsfondsdelegationens arbete med erfarenhetsspridning är att sprida resultaten till i första hand organisationer som bedriver ideell verksamhet och till bl.a. kommuner och landsting för att de skall kunna ta till sig och börja använda nya metoder och modeller som utvecklats med stöd ur Allmänna arvsfonden. Även de projekt som inte helt lyckas uppnå sina mål kan ge viktig kunskap för att undvika att upprepa samma misstag.

Att sprida kunskaper och erfarenheter från projekten är i första hand en uppgift för de organisationer som erhåller projektstöd. I anvisningarna för ansökan understryks därför att projektansökan bör innehålla en plan för dokumentation och erfarenhetsspridning. Erfarenheter från avslutade projekt sprids även till berörda handläggare inom Regeringskansliet. Arvsfondsdelegationen bidrar till att främja erfarenhetsspridning genom hemsidan www.arvsfonden.se. På hemsidans projektdatabas redovisas projekt utifrån projektområde, län, målgrupp och möjlighet finns till fri textsökning. Därigenom kan kontakter knytas mellan pågående projekt på olika platser i landet och tips och idéer kan erhållas genom att kontakt tas med avslutade projekt som också finns med i databasen.

För att stimulera erfarenhetsutbyte mellan organisationer, forskare, kommuner och myndigheter anordnar Arvsfondsdelegationen Arvsfondsdagar. Under år 2004 har tre Arvsfondsdagar genomförts på olika platser, Linköping, Skellefteå och Stockholm. Regeringens prioriterade områden avseende stöd ur Allmänna arvsfonden har legat till grund för temainriktningen. Samtliga tre dagar har arrangerats i samarbete med det lokala föreningslivet.

7 Regeringens bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling

Skr. 2004/05:125

Regeringen bedömning: Arvsfondsdelegationens organisation har utvecklats i enlighet med förslagen i propositionen Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationens organisation m.m. (prop. 2003/03:136, bet. 2003/04:SoU3, rskr 2003/04:68). Arvsfondsdelegationen har fördelat stöd på ett väl genomfört sätt och i enlighet med fondens ändamål. Arvsfondsdelegationens verksamhetsberättelse över år 2004 innehåller bland annat redogörelser för hur delegationen arbetar med information och erfarenhetspridning samt uppföljning och utvärdering. Verksamhetsberättelsen anger även inriktning angående dessa områden för år 2005. Med de förslag om ökade insatser som planeras bör områdena information och erfarenhetspridning samt uppföljning och utvärdering komma att fortsätta utvecklas tillfredsställande.

Skälen för regeringens bedömning: I Arvsfondsdelegationens verksamhetsberättelse ges exempel på projekt som beviljats stöd inom ramen för regeringens prioriterade områden. Enligt regeringens mening är det dock utifrån redovisningen svårt att se vilken betydelse de årliga prioriteringarna har för stödgivningen. Eftersom det är av särskilt intresse att se de varaktiga effekterna efter det att stödgivningen upphört avser regeringen i fortsättningen hämta in en mer uttömmande redovisning av vilka projekt som svarat mot respektive prioriterat område. Det gäller också en redovisning av effekterna av de verksamheter som har fått stöd som sträcker sig utanför rena projektbeskrivningar. Exempelvis skulle erfarenhetspridning kunna vara en del som tydligt framgår av redovisningen. En mer uttömmande redovisning skulle kunna fylla en viktig funktion inom barn-, ungdoms- och handikappområdet genom att generera ny kunskap och nya erfarenheter. Regeringen bedömer att det även är värdefullt om de prioriterade områdena omfattas av t.ex. gemensamma informationsstrategier och att arbetet med utvärderings- och erfarenhetspridningar tydligt innefattar de områden som regeringen anser som prioriterade. Enligt regeringens bedömning kan det ta tid från det att prioriteringarna fastslagits till dess att ansökningarna kommer in. Detta förhållande kan tala för att vissa prioriteringar bör återkomma under flera år i syfte att få igång en rimlig stödgivning.

Arvsfondsdelegationen avser att under det kommande året avsätta särskilda resurser för att höja kvalitén på utvärdering och uppföljning ytterligare. Det omfattar såväl större antal utvärderingar av enskilda projekt som rekrytering av utvärderingskompetens till Arvsfondsdelegationens kansli. Detta kommer förhoppningsvis även att ha en positiv effekt på erfarenhetspridningen av projektresultat och ökat medvetande om Allmänna arvsfonden. Regeringen anser att arbetet med uppföljning och utvärdering av beviljade projekt kan vidareutvecklas i vissa avseenden. Avslutade projekt bör följas för att kunna se hur verksamheten fortlever efter det att stöd ur fonden inte längre beviljas samt i vilken form en eventuell fortsättning av verksamheten bedrivs eller av vilken anledning

verksamheten har upphört. En sådan uppföljning kan ge värdefull information dels för pågående projekt, dels för beredningen av ärenden inom Arvsfondsdelegationens kansli. Skr. 2004/05:125

7.1 Analys av fördelning av stöd år 2004 avseende verksamhet till förmån för barn under 12 år

Under år 2004 har 60,5 miljoner kronor fördelats till målgruppen barn i åldrarna 0–12 år. Av dessa medel beslutade regeringen och Arvsfondsdelegationen om fördelning av 57,9 miljoner kronor till projekt initierade av ideella organisationer. Övriga 2,6 miljoner kronor fördelade Arvsfondsdelegationen som stöd genom särskilda satsningar.

Regeringen kan konstatera att projektmedel har beviljats under året inom samtliga prioriterade områden som regeringen lyfte fram för barn i åldrarna 0–12 år för år 2004. Arvsfondens redovisning ger dock inte någon total överblick över hur många projekt som beviljats stöd till ett visst prioriterat område. Såvitt regeringen kan bedöma har arvsfonden i stort gjort en väl avvägd prioritering av projekt inom dessa angivna områden utifrån de ansökningar som förevarit.

Regeringen angav i skrivelsen 2003/2004:125 Redovisning av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2003 att det var viktigt att fortsätta med det påbörjade utvecklingsarbetet för att integrera och synliggöra barnperspektivet i frågor som rör barn och unga, att öka och stärka varje barns möjlighet till inflytande och delaktighet i kultur- och samhällslivet och inom den fysiska planeringen. Likaså behövdes fortsatt utvecklingsarbete när det gäller att finna framgångsrika arbetsätt för att genomföra barnkonventionens intentioner på lokal nivå.

I många fall ingår dessa frågor, enligt vad regeringen erfarit, som en allmän värdegrund för projekt som beviljats medel från Allmänna arvsfonden under år 2004. Ett skäl till detta är bl.a. en satsning som gjordes år 1997 där 20 miljoner kronor avsattes för projekt med inriktning på att uppmärksamma barnkonventionen i kommuner och landsting. Ytterligare ett skäl är den satsning som skedde med stöd av bidrag från arvsfonden genom projektet *Dags för barnkonventionen* under åren 1998–2000. I många ansökningar hänvisas till barnkonventionens principer om barnets bästa och barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande. Regeringen anser att det är angeläget att ideella organisationers arbete med barnkonventionen ges möjlighet att fortsätta och att organisationerna tydligare redovisar hur konventionens intentioner har uppfyllts i dessa projekt.

I arvsfondens verksamhetsberättelse ges en redovisning av olika teman som avser stöd för särskilda satsningar. Ett förhållandevis stort antal projekt har inspirerats av FLICKA-projektet. Totalt har 35 sådana projekt som riktar sig till barn och ungdomar fått arvsfondsmedel, varav ett tjugotal projekt under år 2004. Sammanlagt har hittills 15,5 miljoner kronor fördelats till dessa projekt. Regeringen finner att detta initiativ har bidragit till många och lovvärda projekt för att stärka flickors självbild.

Inom området insatser mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering avsatte regeringen år 2000 – för en treårsperiod 30 miljoner kronor – för projekt riktade till barn och personer med funktionshinder. Sedan starten har 16 barnprojekt beviljats stöd och under år 2004 har

drygt 2 miljoner kronor fördelats på fyra projekt. Denna satsning kommer att utvärderas i sin helhet. Regeringen finner att frågan fortfarande är aktuell och att det är angeläget att organisationer och samhällsinstitutioner håller kvar sitt engagemang även efter det att satsningen avslutas.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att samtliga områden som prioriterades av regeringen för barn 0–12 år i skrivelse till riksdagen 2003/04:125 Redovisning av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2003, har lyfts fram genom den fördelning av medel som gjorts under år 2004. Regeringen finner att det har skett i sådan utsträckning att det har bidragit till ett omfattande nyskapande och till en god utveckling inom respektive område.

7.2 Analys av fördelning av stöd år 2004 avseende verksamhet till förmån för ungdomar 12–25 år

Fördelning av stöd till målgruppen ungdomar 12–25 år under år 2004 uppgår till 43,4 miljoner kronor. Av dessa medel beslutade regeringen och Arvsfondsdelegationen om fördelning av 21,3 miljoner kronor till projekt initierade av ideella organisationer. Till Arvsfondsdelegationens fördelning av stöd genom särskilda satsningar avsattes 2,9 miljoner kronor och till Ungdomsstyrelsens fördelning av stöd genom särskilda satsningar avsattes 19,2 miljoner kronor. Såväl organisationernas egna initiativ som av regeringen beslutade särskilda satsningar ingår således.

I Arvsfondsdelegationens verksamhetsberättelse uppges att ett minskat antal projektansökningar riktade till målgruppen ungdomar inkommit under de senaste åren. Andelen bifall av ansökningar riktade till målgruppen ungdomar har också minskat markant de senaste åren, liksom beviljade medel. Regeringen är oroad över utvecklingen vad gäller antalet inkomna och beviljade ansökningar med ändamål att främja verksamhet till förmån för ungdomar. Arvsfondsdelegationen bör analysera vad denna nedgång beror på. Eventuellt bör speciellt riktade informationsinsatser utarbetas i syfte att öka antalet projektansökningar med högre kvalitet i syfte att främja verksamhet för ungdomar.

Regeringen finner det positivt att det i Arvsfondsdelegationens verksamhetsberättelse och projektkatalog för år 2005 redovisas exempel på beviljade stöd kopplade till regeringens prioriterade områden. I verksamhetsberättelsen och projektkatalogen borde det kunna tydliggöras ytterligare i vilket avseende verksamheten i projekten är nyskapande och/eller utvecklande.

Regeringen kan konstatera att samtliga prioriterade områden som regeringen i skrivelse 2003/04:125 Redovisning av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2003, angivit såsom prioriterade avseende målgruppen ungdomar år 2004, har beviljats stöd under året. Sammanfattningsvis bedömer regeringen att de beviljade stöden avseende målgruppen ungdomar 12–25 år synes ligga väl i linje med vad fondens medel kan och bör stödja. De beviljade stöden har också medverkat till en nyskapande och utvecklande verksamhet.

7.3 Analys av fördelning av stöd år 2004 avseende verksamhet till förmån för personer med funktionshinder

Skr. 2004/05:125

Under år 2004 har 149,3 miljoner kronor fördelats till målgruppen personer med funktionshinder. Av dessa medel beslutade regeringen och Arvsfondsdelegationen om fördelning av ca. 132 miljoner kronor till projekt initierade av ideella organisationer. Övriga 17,3 miljoner kronor fördelade Arvsfondsdelegationen som stöd genom särskilda satsningar.

Regeringen konstaterar att det kan vara svårt att kategorisera enskilda projekt till ett visst projektändamål. Vissa projekt kan bedömas tillhöra flera olika projektändamål som överlappar varandra. De prioriterade områden som regeringen angivit i skrivelse 2003/04:125 Redovisning av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2003, har inte dominerat stödgivningen. Endast enstaka projekt har rört det prioriterade området att uppmärksamma och förhindra våld mot barn, ungdomar, kvinnor och män. Regeringen bedömer ändå temat vara så viktigt att det bör behållas som prioritering även kommande år.

Design för alla som leder till ett mer tillgängligt samhälle framträder inte heller så tydligt bland de projekt som beviljats medel. Troligen kommer Designåret 2005 att bidra till fler ansökningar på det temat under det kommande året.

Regeringen konstaterar sammanfattningsvis att de beviljade stöden speglar en nyskapade och utvecklande verksamhet. Stöd har beviljats till projekt i överensstämmelse med den inriktning som regeringen angivit för verksamheten. De prioriterade områdena har dock inte helt slagit igenom i projekten. Regeringens bedömning är att det behövs mer information.

8 Inriktning och prioriterade områden för stöd ur Allmänna arvsfonden för den kommande treårsperioden

Skr. 2004/05:125

Regeringens bedömning: Det stöd som ges ur Allmänna arvsfonden bör medverka till att stärka barns, ungdomars och funktionshindrades rättigheter, inflytande och jämställdhet, öka målgruppens livskvalitet och hälsa samt bidra till såväl social som etnisk och kulturell integration och därmed stärka deras ställning i samhället. Enligt regeringens mening bör pågående och kommande satsningar, liksom prioriterade områden, bidra till att generera ny kunskap och nya erfarenheter inom områdena barn, ungdom och handikapp. Myndigheters särskilda kunskaper om målgruppernas villkor kan ge positiva effekter när det gäller att utveckla och skapa nya verksamheter för aktuella målgrupper. Regeringen avser att uppmärksamt följa pågående och eventuellt nya satsningar för att se vilken ny kunskap eller vilka nya metoder som framkommit och hur dessa kan påverka politikområdena barn, ungdom och handikapp.

Skälen för regeringens beslut: Medel som fördelas ur Allmänna arvsfonden skall stimulera till verksamhet som innebär utveckling och att nya idéer prövas. Verksamheten skall ha ideell karaktär vilket innebär att stödet i första hand skall ges till organisationer som bedriver ideell verksamhet. Verksamheten skall vidare vara till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder som är arvsfondens målgrupper. I enlighet med regeringens jämställdhetspolitik omfattar dessa målgrupper flickor och pojkar, unga kvinnor och unga män samt personer med funktionshinder av båda könen och i alla åldrar. Det arbete som utförs av ideella organisationer och andra frivilliga sammanslutningar är viktigt för att utveckla verksamhet på de berörda målgruppernas egna villkor. I detta ligger att målgruppernas upplevelse och erfarenheter av vad som är utvecklande och nyskapande har stor betydelse. Ett sådant arbete kan också vara ett komplement till vad det allmänna erbjuder.

Det stöd som ges ur Allmänna arvsfonden bör generellt sett medverka till att stärka och utveckla välfärd, livskvalitet, delaktighet, jämlikhet, jämställdhet och hälsa samt bidra till såväl social som etnisk och kulturell integration för fondens målgrupper för att därmed stärka deras ställning i samhället.

I enlighet med propositionen Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationens organisation m.m. (prop. 2002/03:136, bet. 2003/04:SoU3, rskr. 2003/04:68) skall Arvsfondsdelegationen kunna besluta om särskilda satsningar inom områden som är angelägna att utveckla. Enligt propositionen, som riksdagen ställde sig bakom, bör andelen medel som avsätts ur Allmänna arvsfonden till särskilda satsningar inte öka jämfört med de närmast föregående åren. Om det finns särskilda skäl får regeringen efter förslag från Arvsfondsdelegationen besluta att annan myndighet skall fördela stöd. Beslutet skall då avse en bestämd tidsperiod. Regeringen vill i detta sammanhang understryka att myndigheters särskilda kunskaper om målgruppernas villkor kan ge posi-

tiva effekter när det gäller att utveckla och skapa nya verksamheter för aktuella målgrupper.

Regeringen kommer att uppmärksamt följa pågående och eventuella nya satsningar för att se vilken ny kunskap eller vilka nya metoder som framkommit och hur dessa kan påverka politikområdena barn, ungdom och handikapp.

Utöver nedan angivna områden bör medel liksom tidigare kunna ges till utvecklingsprojekt inom områden som i dag inte kan förutses. Det är angeläget att ge utrymme för organisationernas egna initiativ till utvecklingsprojekt inom nya områden. Arvsfondsdelegationen skall enligt lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden fördela medel till verksamhet till förmån för barn under 12 år, ungdomar mellan 12–25 år samt personer med funktionshinder. Projekten kan ha sammansatta syften och omfatta flera av fondens målgrupper.

Barnpolitik

Den nationella barnpolitiken utgår från målet att barn och unga skall respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande. Till grund för regeringens politik inom området ligger strategin för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter som riksdagen godkände i mars 1999 (prop. 1997/98:182, bet. 1998/99:SoU6, rskr. 1998/99:171).

Barnkonventionen omfattar barn och unga i åldrarna 0–18 år. Utifrån de grundläggande principerna i barnkonventionen är inriktningen i barnpolitiken att:

- barnets bästa skall vara vägledande vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som berör barn och unga,
- inget barn får diskrimineras på grund av härkomst, kön, religion, funktionshinder eller andra liknande skäl,
- barn skall ges förutsättningar för en god hälsa,
- barn och unga skall tillåtas att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar och
- barn och unga skall ges möjligheter att framföra och få respekt för sina åsikter i frågor som berör dem.

Dessa principer är viktiga för barns och ungas uppväxtvillkor och bör även vara viktiga för fondens fördelning av medel.

Det är angeläget med fortsatta insatser för att integrera och synliggöra barnperspektivet i olika frågor som rör barn och unga liksom varje barns inflytande och delaktighet i kultur- och samhällslivet och i den fysiska planeringen. Barnkonventionen är därvid en viktig utgångspunkt.

Det är viktigt att medel från arvsfonden kan bidra till att finna former och vidareutveckla metoder och arbetssätt som ger varje barn möjlighet till självständighet, inflytande och delaktighet i frågor som berör honom eller henne.

Ungdomspolitik

Den nationella ungdomspolitikerna utgår från två mål, att alla ungdomar skall ha verklig tillgång till välfärd och att alla ungdomar skall ha verklig tillgång till makt. Dessa mål antogs av riksdagen i december 2004 (prop.

2004/05:2, bet. 2004/05:KrU2, rskr. 2004/05:94). Dessa mål är centrala delar i arbetet med frågor som rör ungdomars levnadsvillkor och utgör en väsentlig grund i arbetet för fondens målgrupp ungdomar mellan 12–25 år. Skr. 2004/05:125

Handikappolitik

De nationella målen för handikappolitiken är en samhällsgemenskap med mångfald som grund, att samhället utformas så att människor med funktionshinder i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet samt jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionshinder. Dessa mål antogs av riksdagen den 31 maj 2000 i enlighet med regeringens proposition Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken (prop.1999/2000:79, bet. 1999/2000:SoU14, rskr. 1999/2000:240).

8.1 Gemensamma prioriteringar (barn, ungdomar och personer med funktionshinder)

Projektansökningar till Allmänna arvsfonden bör kunna avse olika åldersgrupper inom gruppen 0–25 år. Det kan vara aktuellt när man vill kunna följa en grupp barn och ungdomar under en längre tid eller där insatserna gäller barn i en större åldersgrupp som omfattar barn såväl under som över 12 år. Prioriteringarna som i det fallet är gemensamma för alla eller ett par målgrupper, hindrar inte att det går att ansöka om medel för de olika målgrupperna t.ex. enbart barn under 12 år. I det följande anger regeringen prioriterade områden där ansökningar som omfattar mer än en målgrupp kan bli aktuella.

- *Förnyelse- och utvecklingsarbete riktat till barn och ungdomar i familjer med långvarigt socialbidragsberoende eller som lever i ekonomisk utsatthet på annat sätt för att ge dem samma förutsättningar som andra barn och ungdomar.* Ungdomar som befinner sig utanför arbetsmarknaden, dvs. inte arbetar eller är anmälda såsom arbetslösa och inte heller studerar, bör också innefattas i arbetet. Projekt som syftar till att ge stöd till ideella organisationers metod- och utvecklingsarbete för att stödja dessa barn och ungdomar så att de skall kunna påverka och forma både sina egna liv och samhällsutvecklingen i stort bör särskilt uppmärksammas.
- *Stöd till barn och ungdomar som utsatts för eller bevittnat våld i hemmiljön.* Det är angeläget med fortsatt stöd till projekt för att pröva olika arbetssätt och utveckla nya metoder för stöd till barn och unga som utsatts för våld eller bevittnat våld i hemmiljön och som kan bidra till hjälp och stöd till dessa barn och unga.
- *Stöd till barn och ungdomar med en förälder i häkte eller i fängelse.* Många barn och unga som har en förälder på anstalt har ingen eller bristfällig kontakt med den föräldern. Det finns ett behov av att utveckla modeller och former för stöd till barn och unga vars förälder vistas i häkte eller i fängelse.
- *Flickors och pojkars självbild.* Barns och ungdomars självbild och självförtroende påverkas särskilt av reklam och media. Projekt som

har startats med inspiration från regeringens FLICKA-projekt (S 2003:E) visar att det går att påverka barn och ungdomar till ett mer mediekritiskt tänkande. Det är angeläget att även fortsättningsvis stödja projekt med denna inriktning och att de kan omfatta både pojkar och flickor i olika åldrar.

- *Utveckling av barns och ungdomars möjligheter till delaktighet i kulturlivet.* Projekt som syftar till utveckling av barns och ungdomars möjligheter till delaktighet i kulturlivet, till kulturupplevelser och till eget skapande bör ges fortsatt prioritet. Regeringen beslutade i juni 2004 (S2004/4748/STa) att ställa 20 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden till Arvsfondsdelegationens förfogande att fördelas till projekt som syftar till att utveckla barns och ungdomars möjligheter till delaktighet i kulturlivet, till kulturupplevelser och till eget skapande. Regeringen angav då som sin avsikt att under en treårsperiod avsätta sammanlagt 60 miljoner kronor för ändamålet.
- *Flickors och pojkars aktivitet och kosthållning.* Det finns ett behov av att dels utveckla modeller och former för stöd till överviktiga och feta barn och unga, dels förebygga att barn och unga blir överviktiga och feta. Projekt i vilka barn och ungdomars egna upplevelser, synpunkter och erfarenheter tas tillvara bör särskilt uppmärksammas.

8.2 Verksamhet till förmån för barn under 12 år

Inriktning

Samhällets uppgift är att stödja och komplettera föräldrarna så att alla barn kan garanteras goda och trygga uppväxtvillkor. Det generella utbudet av stöd och service till barnfamiljerna erbjuds i samhället genom mödra- och barnhälsovården, barnomsorgen, skolan, föräldraförsäkringen, etc.

För att förhindra att barn far illa i olika avseenden är det viktigt att det finns möjligheter till särskilt stöd genom socialtjänsten, barn- och ungdomspsykiatri, familjerådgivningen och den specialiserade sjukvården. Det är angeläget att dessa insatser prövas och utvecklas på olika sätt för att stödet skall bli så bara som möjligt. För flickor och pojkar med funktionshinder finns också behov av att utveckla och pröva verksamheter som ger dem bättre möjligheter att delta i gemenskap med andra barn i barnomsorg, skola och på fritid.

Barns egna upplevelser, synpunkter och erfarenheter av vad som är utvecklande och nyskapande bör ha stor betydelse för inriktningen av fondens stödverksamhet till barn och unga.

Prioriterade områden

FN:s barnkonvention gäller barn och unga i åldrarna 0–18 år, vilket också bör kunna gälla projektansökningar inom området.

- *FN:s barnkonvention.* Projekt som syftar till att göra FN:s barnkonvention känd och tillämpad bör ges fortsatt prioritet. Barnkonventionen och dess målsättning bör bli mer känd och tillämpad på olika nivåer i samhället, särskilt på den lokala nivån i barns och ungas

vardag, bland professionella och bland beslutsfattare. Barns sociala och intellektuella förmågor och fysiska och psykiska hälsa gynnas av inflytande. Barnperspektivet måste integreras och synliggöras i projekt för barn och unga. Det kan ske t.ex. genom projekt för ökad delaktighet och ökat inflytande för barn och unga i skolan, i kultur- och samhällslivet, inom den fysiska planeringen och i barns lek- och utemiljö. Här har insatser från frivilligorganisationer och föreningslivet stor betydelse.

- *Modeller för att förebygga psykisk och fysisk ohälsa hos flickor och pojkar.* Det är angeläget att utveckla metoder och samverkansformer mellan ideella organisationer och offentliga samhällsorgan för att förebygga psykisk och fysisk ohälsa hos flickor och pojkar. Sådan verksamhet bör ges fortsatt prioritet.
- *Utveckling av föräldrautbildning och föräldrastöd.* Olika metoder för föräldrautbildning och föräldrastöd, i synnerhet stödet till unga föräldrar, behöver prövas och utvecklas. Det är angeläget att pröva sådana former av stöd som är användbara oavsett etnicitet eller kulturell eller religiös tillhörighet. Det är angeläget att t.ex. pröva verksamheter med olika former av mötesplatser för föräldrar på den lokala nivån.
- *Stöd till barn i deras relation till föräldrarna.* Det behövs ett fortsatt utvecklingsarbete för att stärka och stödja barn till föräldrar som är missbrukare, psykiskt sjuka, barn till föräldrar med utvecklingsstörning och barn med funktionshindrade föräldrar.

8.3 Verksamhet till förmån för ungdomar 12–25 år.

Inriktning

Varje ung människa har sina egna förutsättningar och sina egna inneboende resurser. Samtidigt har ungdomar som grupp gemensamma möjligheter, utmaningar och problem som gör gruppen unik i förhållande till den övriga befolkningen. Samhället har en skyldighet, ett ansvar för och ett intresse av att skapa goda förutsättningar för ungdomar att leva ett gott liv under ungdomstiden samt att skapa förutsättningar för ungdomar att påverka sitt eget liv, sin närmiljö och samhällsutvecklingen i stort. Ungas egna organisationer utgör en viktig kanal för ungdomar att söka sina egna vägar till delaktighet och inflytande lokalt, nationellt och internationellt.

Regeringens prioriteringar inom verksamhet till förmån för ungdomar tar sin utgångspunkt i de ungdomspolitiska målen att ungdomar skall ha verklig tillgång till välfärd och verklig tillgång till makt.

Prioriterade områden

- *Utveckling av ungdomsledarrollen inom föreningslivet.* Ungdomsledarrollen spelar en central roll i många ungdomars liv och kan behöva ett stöd till att utvecklas för att möta nya krav och utmaningar inom organisationerna. Projekt som syftar till att utveckla och stärka unga ledare inom föreningslivet bör därför uppmärksammas särskilt.

- *Stöd till anläggningar, lokaler och utrustning.* Stöd till anläggningar, lokaler och utrustning t.ex. klubblokaler, föreningslokaler och befintliga fritidsgårdar bör uppmärksammas särskilt. Ungdomsverksamheten förändras och förnyas ständigt. Projekt som syftar till att anpassa eller förnya lokaler för ungdomsverksamhet i bör särskilt uppmärksammas.
- *Narkotika, alkohol, doping och tobak.* Projekt som leder till att förstärka ungdomars motstånd mot narkotika, alkohol, doping och tobak bör prioriteras.
- *Stärka ungdomars inflytande i samhället.* Stärka ungdomars inflytande i samhället på lokal, regional och nationell nivå. Ungdomars möjlighet till att utveckla nya former att organisera och bedriva samhällsinriktat arbete samt ideella organisationers möjlighet att bedriva nationella utvecklingsprojekt utifrån ett globalt perspektiv bör särskilt prioriteras, liksom utvecklingen av metoder för jämställdhets- och mångfaldsarbete i ungdomsorganisationerna samt för ungdomar i särskilt utsatta situationer (s.k. hedersrelaterat våld).
- *Motverka och förebygga ungdomars psykiska ohälsa.* Projekt som syftar till att motverka och förebygga ungdomars psykiska ohälsa är angelägna vid fördelning av stöd. Regeringen beslutade i juni 2004 att ställa 10 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden till Arvsfondsdelegationens förfogande att fördelas till projekt som syftar till att motverka och förebygga psykisk ohälsa bland ungdomar (U2004/2698/UNG). Regeringen angav då som sin avsikt att under en treårsperiod avsätta sammanlagt 30 miljoner kronor för ändamålet.

Andra angelägna områden:

- *En hållbar utveckling.* Projekt som syftar till att organisationer bedriver ett strategi- och utvecklingsarbete kring frågan om en ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling bör ges stöd.
- *Förebyggande av våld, brott, mobbning och trakasserier.* Förebyggande av våld, brott, mobbning och trakasserier av och mot unga och stärka stödet till unga brottsoffer. Projekt som syftar till att förebygga klotter och annan skadegörelse, utveckla former för medling mellan brottsoffer och gärningsman eller motverka mobbning eller trakasserier på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning eller funktionshinder bör uppmärksammas särskilt.
- *Aktuell samhällsinformation och vägledning.* Utvecklingsverksamhet i samverkan mellan offentliga aktörer och ideella ungdomsorganisationer i syfte att erbjuda ungdomar aktuell samhällsinformation och vägledning är angelägna.
- *Ungdomars tillträde till arbetsmarknaden.* Projekt som syftar till att finna metoder för att öka ungdomars tillträde till arbetsmarknaden är fortsatt ett angeläget område vid fördelningen av stöd. Regeringen beslutade i juli 2003 att ställa 10 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden till Ungdomsstyrelsens förfogande att fördelas till projekt som syftar till att bryta ungdomars utanförskap på arbetsmarknaden (U2003/2359/UNG). Regeringen angav då som sin avsikt att under en treårsperiod avsätta sammanlagt 30 miljoner kronor för ändamålet.

- *Ungdomars inflytande och delaktighet på den europeiska nivån.* Utvecklingen av ungdomars inflytande och delaktighet på den europeiska nivån är fortfarande ett angeläget område i fördelningen av stöd ur Allmänna arvsfonden. Samarbetet i EU:s östra gränsregion bör ges särskild uppmärksamhet. Regeringen beslutade i oktober 2003 att ställa 5 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden till Ungdomsstyrelsens förfogande att fördelas till projekt som, genom ungdomsutbyten i EU:s östra gränsregion, syftar till att stärka ungdomars delaktighet och inflytande i samhället samt att utveckla den interkulturella förståelsen och toleransen hos unga (U2003/3648/UNG). Regeringen angav då som sin avsikt att under en treårsperiod avsätta sammanlagt 15 miljoner kronor för ändamålet.

8.4 Verksamhet till förmån för personer med funktionshinder

Inriktning

Det är viktigt att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för kvinnor och män med funktionshinder och att förebygga och bekämpa diskriminering. Kvinnor och män med funktionshinder i alla åldrar måste ges förutsättningar för självständighet och självbestämmande. Tillgänglighet till bostäder, publika lokaler, kommunikation inklusive elektronisk kommunikation, utbildning, fritids- och kulturaktiviteter och olika kommunala verksamheter är en förutsättning för att personer med funktionshinder skall kunna leva ett självständigt och oberoende liv. Ett viktigt medel för att nå ett mer tillgängligt samhälle är att utveckla relevanta produkter och miljöer, alternativt en innovativ vidareutveckling av befintliga produkter och miljöer ur ett design-för-alla-perspektiv.

Handikapprörelsen spelar en allt viktigare roll i förhållande till myndigheter och andra aktörer när det gäller att förverkliga handikappolitiken. En viktig utveckling är att tydliggöra handikapporganisationernas roll i olika processer. Det finns behov av utvecklingsarbete där handikapporganisationerna genom olika informationsaktiviteter ger kunskap om funktionshindrade personers villkor. De är också angeläget att organisationerna på lokal och regional nivå får möjlighet till inflytande på ett tidigt stadium i olika planeringsprocesser. Det finns behov av att fånga upp och utveckla former för hur ett sådant deltagande faktiskt skulle kunna se ut.

Kunskap inom den offentliga sektorn om funktionshindrade personers villkor och behov har en avgörande betydelse för hur service, lokaler, information etc. utformas och för bemötandet i den enskildes kontakter med den offentliga sektorn. Ett tillgängligt samhälle är en förutsättning för den demokratiska utvecklingen av samhället.

Prioriterade områden

- *Design för alla.* Design för alla innebär att produkter, bruksföremål, byggnader, IT-produkter, inomhus- och utomhusmiljöer samt tjänster

bör vara tillgängliga för alla människor – oavsett kön, ålder eller funktionshinder så långt detta är möjligt. Inte minst viktigt är att höja kvaliteten i designen för alla brukare som ett led i ett minskat behov av särlösningar. Det finns behov av att utveckla och pröva verksamhet där brukarorganisationerna, tillsammans med berörda myndigheter och branschorganisationer bidrar till att stärka arbetet med Design för alla som leder till ett mer tillgängligt samhälle och relevant produktutveckling.

- *Individuella planer.* För den som på grund av sitt funktionshinder har långvariga och sammansatta behov av vård, omsorg, stöd och service behöver insatserna samordnas. Ofta får den enskilde själv eller anhöriga fungera som samordnare och budbärare mellan olika verksamheter trots att ansvaret för samordningen ligger på myndigheterna. Individuella planer, som tar upp beslutade och planerade insatser samt vem som ansvarar för vad, ger både de enskilda personerna, deras familjer och huvudmännen en överblick som kan främja samordning och samverkan och bidra till att insatserna effektiviseras. För att tillgodose ett ökat brukarinflytande i detta arbete krävs utvecklingsarbete där handikapporganisationerna kan spela en viktig roll.
- *Förhindra våld mot barn, kvinnor och män med funktionshinder.* Personer med funktionshinder som är beroende av stöd och service från andra personer, anställda eller närstående, kan utsättas för både fysiskt och psykiskt våld. Det behövs försöksverksamhet där handikapporganisationerna och andra ideella organisationer tillsammans med kommun och landsting kan finna former för att uppmärksamma och förhindra våld mot barn, kvinnor och män med funktionshinder.
- *Arbete, rehabilitering och sysselsättning.* Arbete, rehabilitering och sysselsättning är områden som behöver stimuleras i ökad omfattning. Handikapporganisationer och andra ideella organisationer skulle tillsammans med berörda aktörer, kunna undersöka om det finns arbetsformer för hur statliga bidrag – som är avsatta inom området – kan komma till användning på ett effektivt sätt.
- *Fritidsverksamhet på lika villkor för barn och ungdomar med funktionshinder.* I flera rapporter har behovet av att utveckla funktionshinderade barns möjligheter till god fritid uppmärksamats, bl.a. är tillgången till fritidshjälpmedel begränsad och assistenter och ledsagare saknas ofta. Projekt som syftar till att motverka fördomar, förbättra bemötandet samt stärka identiteten och självkänslan hos barnen och ungdomarna behöver prioriteras.

RESULTATRÄKNING

Skr. 2004/05:125

Bilaga 1

ALLMÄNNA ARVSFONDEN

Org. nummer 802004-9642

Fondnr

6103

Kr	Not	2004-01-01 2004-12-31	2003-01-01 2003-12-31
INTÄKTER			
Influtna arvsmedel		334 403 573,48	283 800 113,21
Övriga intäkter		0,00	87,50
SUMMA INTÄKTER		334 403 573,48	283 800 200,71
KOSTNADER			
Restituerade arvsmedel m.m.	1	-17 601 534,91	-13 966 860,74
Förvaltning och administration	2	-18 069 753,25	-21 646 349,00
SUMMA KOSTNADER		-35 671 288,16	-35 613 209,74
RESULTAT FÖRE FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER		298 732 285,32	248 186 990,97
FINANSIELLA INTÄKTER			
Ränteintäkter		1 820 319,63	3 516 185,97
Ränteintäkter skattefria		1 344,00	0,00
Utdelning KK:s räntekonsortium		18 976 887,05	21 449 118,24
Utdelning KK:s aktiekonsortium		59 500 592,69	59 170 482,14
Utdelning Gota		8 056,81	0,00
SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER		80 307 200,18	84 135 786,35
FINANSIELLA KOSTNADER			
Räntekostnader		0,00	-55,00
SUMMA FINANSIELLA KOSTNADER		0,00	-55,00
ÅRETS RESULTAT		379 039 485,50	332 322 722,32

BALANSRÄKNING

Skr. 2004/05:125

Bilaga 1

ALLMÄNNA ARVSFONDEN

Org. nummer 802004-9642

Fondnr

6103

Kr	Not	2004-12-31	2003-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Andelar i KamK:s räntekonsortium	3	617 895 780,05	383 693 904,00
Andelar i KamK:s aktiekonsortium		643 762 026,83	613 762 026,83
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		1 261 657 806,88	997 455 930,83
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Skattekonto		7,00	1 425,00
Övriga kortfristiga fordringar		0,00	25 444,00
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	4	1 820 319,63	3 514 740,97
Likvida medel		45 772 416,70	180 665 527,01
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		47 592 743,33	184 207 136,98
SUMMA TILLGÅNGAR		1 309 250 550,21	1 181 663 067,81
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
5			
BUNDET EGET KAPITAL			
Fondkapital		652 039 680,17	620 359 476,35
SUMMA BUNDET EGET KAPITAL		652 039 680,17	620 359 476,35
FRITT EGET KAPITAL			
Utdelningsbara medel		347 359 281,68	305 339 397,07
SUMMA FRITT EGET KAPITAL		347 359 281,68	305 339 397,07
SUMMA EGET KAPITAL		999 398 961,85	925 698 873,42
SKULDER			
KORTFRISTIGA SKULDER			
Fördelade, ej slutligt beslutade medel		210 076 580,52	154 106 763,14
Prel skatt och sociala avgifter, godemän		37 515,00	61 125,00
Fastighetsskatt		0,00	28 264,00
Beslutade men ej utbetalda bidrag		93 840 482,34	95 122 742,00
Övriga kortfristiga skulder		0,00	36 897,25
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	6	5 897 010,50	6 608 403,00
SUMMA KORTFRISTIGA SKULDER		309 851 588,36	255 964 194,39
SUMMA SKULDER		309 851 588,36	255 964 194,39
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		1 309 250 550,21	1 181 663 067,81
Ställda panter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

NOTBILAGA

Inledande kommentarer och redovisningsprinciper

Kammarkollegiet sköter den ekonomiska förvaltningen av ett antal stiftelser och fonder. För förvaltningen har kollegiet bildat ett aktiekonsortium och ett räntekonsortium. Tillgångarna i respektive konsortium ägs gemensamt av de stiftelser/fonder som har placerat kapital i konsortiet genom köp av andelar. Andelarna är lika stora och medför lika rätt till egendom som ingår i konsortiet. Konsortierna är även i övrigt uppbyggda efter förebild av värdepappersfonder, men de omfattas inte av lagen (2004:46) om investeringsfonder. Sedan konsortierna bildades i slutet av 1980-talet tillämpas följande redovisningsprinciper beträffande andelar i konsortierna.

I respektive stiftelse/fonds bokföring behandlas andelar i konsortierna på samma sätt som andelar i värdepappersfonder. Det innebär att andelar i konsortierna tas upp som tillgång i balansräkningen värderade till anskaffningsvärdet. Inlösen av andelar medför realisationsvinst eller realisationsförlust. Utdelning från konsortierna tas upp som intäkt. Vid utdelning från konsortierna tillämpas principen att utdelningar motsvarar respektive konsortiums direktavkastning. Varken realiserade eller orealiserade värdeökningar delas ut. Anskaffningsvärdet för andelar i aktiekonsortiet är marknadsvärdet vid anskaffningstidpunkten och inlösenvärdet är marknadsvärde vid inlösentillfället. Anskaffnings- och inlösenvärdet för andelar i räntekonsortiet är marknadsvärdet vid anskaffnings- respektive inlösentidpunkten, dock högst ett s.k. nominellt värde som fastställs för ett år i taget och som ungefär motsvarar marknadsvärdet omedelbart efter det att utdelning lämnats. Om marknadsvärdet vid anskaffnings- respektive inlösentidpunkten överstiger det nominella värdet, betraktas skillnaden som upplupen ränta. Utdelningen från räntekonsortiet justeras med den upplupna räntan.

I det portföljadministrativa systemet beräknas andelsvärdet med 16 decimaler, men i berörda noter nedan är kursen avrundad till fyra decimaler varvid differens kan uppstå.

Not 1

Restituerade arvsmedel m. m.	2004	2003
Avstående av arv, bättre rätt till arv	13 585 406,20	9 465 378,78
Dödsboförvaltning	3 331 496,71	3 600 978,96
Rättegångskostnader	0,00	7 898,00
Prel skatt och sociala avgifter, godemän	484 826,00	644 812,00
Fastighetsskatt	199 806,00	247 793,00
	17 601 534,91	13 966 860,74

Not 2

Förvaltning och administration	2004	2003
Regeringskansliet/Arvsfondsdelegationen		
– Handläggning av ärenden		
Socialdepartementet	4 388 935,00	8 532 483,00
Återförda ej förbrukade medel 2003	–3 748 059,75	0,00
Utbildningsdepartementet	738 058,00	1 504 712,00
Arvsfondsdelegationen	4 352 470,00	0,00
	5 731 403,25	10 037 195,00
Kammarkollegiet		
– Dödsboavveckling m.m.	8 700 000,00	8 700 000,00
– Fondförvaltning	3 196 600,00	2 615 654,00
– Utbetalning av beviljat stöd	441 750,00	293 500,00
	12 338 350,00	11 609 154,00
Summa	18 069 753,25	21 646 349,00

Not 3

Andelar i ränte- och aktiekonsortierna

Räntekonsortiet	2004-12-31	2003-12-31
Ingående anskaffningsvärde	383 693 904,00	383 693 904,00
Investeringar	234 201 876,05	0,00
Avyttringar		0,00
Utgående bokfört värde	617 895 780,05	383 693 904,00

Marknadsvärde **647 486 628,40** **397 610 122,80**

Aktiekonsortiet	2004-12-31	2003-12-31
Ingående anskaffningsvärde	613 762 026,83	613 762 026,83
Investeringar	30 000 000,00	0,00
Avyttringar		0,00
Utgående bokfört värde	643 762 026,83	613 762 026,83

Marknadsvärde **2 612 105 062,63** **2 300 990 277,35**

Marknadsvärden

	2004-12-31	2003-12-31
Andelar i räntekonsortiet		
Totalavkastning i konsortiet (%)	6,84	5,37
Direktavkastning i konsortiet (%)	4,26	5,39
Antal andelar	4 993 135,7229	3 145 032
Kurs/andel (kr)	129,6754	126,4248
Marknadsvärde (kr)	647 486 628,40	397 610 122,80
Bokfört värde (kr)	617 895 780,05	383 693 904,00
Orealiserat övervärde (kr)	29 590 848,35	13 916 218,80

Andelar i aktiekonsortiet

Totalavkastning i konsortiet (%)	14,80	24,60
Direktavkastning i konsortiet (%)	2,59	3,12
Antal andelar	742 169,9642	733 579
Kurs/andel (kr)	3 519,5510	3 136,6632
Marknadsvärde (kr)	2 612 105 062,63	2 300 990 277,35
Bokfört värde (kr)	643 762 026,83	613 762 026,83
Orealiserat övervärde (kr)	1 968 343 035,80	1 687 228 250,52

Eget kapital (kr)

Bokfört värde	999 398 961,85	925 698 873,42
Övervärde räntekonsortiet	29 590 848,35	13 916 218,80
Övervärde aktiekonsortiet	1 968 343 035,80	1 687 228 250,52
Marknadsvärde	2 997 332 846,00	2 626 843 342,74

Not 4

	2004	2003
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader		
Upplupen bankränta	1 820 319,63	3 514 740,97
	<u>1 820 319,63</u>	<u>3 514 740,97</u>

Not 5

Förändringar i eget kapital

	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital
Belopp vid årets ingång	620 359 476,35	305 339 397,07
Redovisat resultat		379 039 485,50
Kapitalisering av influtna arvsmedel*	31 680 203,82	-31 680 203,82
Under året fördelade medel		-305 339 397,07
Belopp vid årets utgång	<u>652 039 680,17</u>	<u>347 359 281,68</u>

* Kapitalisering av influtna arvsmedel

Influtna arvsmedel	334 403 573,48
Restituerade arvsmedel (enl. not 1)	-17 601 534,91
	<u>316 802 038,57</u>

varav 10 % till fondkapitalet 31 680 203,82

Not 6

	2004	2003
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Administrativa kostnader Utbildningsdepartementet		396 077,00
Administrativa kostnader Socialdep.	2 035 000,00	4 255 000,00
Förvaltningskostnader , Socialdep		1 139 161,00
Förvaltningskostnader , Arvsfondsdelegationen	2 911 633,00	0,00
Fondförvaltningsavgift Kv IV	825 690,00	720 165,00
Kostnad utbetalning av beviljat stöd Kv IV	124 687,50	98 000,00
	<u>5 897 010,50</u>	<u>6 608 403,00</u>